

PÁLYAZATOK

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvételnek: Sip ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő.

Az Őzd bolyoki orth. hitközség egy kellemes jóhangu és gyakorlott baltefélő vekojret keres, ki egyben sojchet übojdek müimche vejóré somajim legyen. Fizetés megállapodás szerint. Utiköltség csak meghívottnak térítetik meg. Kort, családi állapotot, eddigi működést, magyar állampolgárságot feltüntetve, 3 hírneves orth. rabbtól nyert kabolóval felszerelt kérvények Dr. Winter Jenő elnökhöz, Őzd, küldendő.

A sátorajaujhelyi aut. orthodox szefard hitközségben üresedésbe jött II. od metszői állásra ezenel pályázat hirdettek. Pályázótól megkivántatik, hogy 3 hírneves orth. rabbtól kabolója legyen. Évi fizetés megállapodás szerint. Eddigi működés, kor és családi állapotot feltüntetve okmányokkal felszerelt kérvények f. év június hó 15-ig elirt elnökéhez küldendő. Utiköltségek csak meghívottnak térítetik meg. Sátorajaujhely, 1928 máj. 7. Reinitz Elemér, hitk. elnök

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 28 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII. Sip ucca 10. — Jelígs levelek kettős borítékban, válaszbellyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság

TIZENKILENC éve közvetít házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon (cégnélküli levelezés.)

FÉRJHEZ: világos intelligens, nagyban csinos fiatal leányomat, intelligens, vallásos családból való fixfizetéses tisztviselőhöz, vagy jobb iparosemberhez. Leányomnak saját nőruha szalonja van. Csakis komoly ajánlatok vétetnek figyelembe. Levélkét »Házasság« jelígre a kiadóba.

Megérkeztek külföldről a tavaszi divatkülönle- gességek!

Szövetek, selymek

legnagyobb választékban.

Csipke, szalag, rövid és kötöttáru, valamint ruhadiszekben külön osztály, a szenzációsan olcsó árairól közismert

Spitz Herman

áruházában
Budapest,
Erzsébet-körut 34.
Szombat és ünnepnap zárva.

DISZKRÉT, megbízható házasságközvetítések: Wiener, Bratislava, Petöfi-u. 10. (Szlovénko) 60 fillér bélyeg mellékelendő.

Állást nyer.

VALLÁSOS szakácsnő orth. háztartáshoz keresek, Breuer Jenőné, Nagymaros.

SZOMBATOT TARTÓ pinceme-ter, ki szesz, bor, sör, rum és likörgyári, pálinkakészítés és egyéb e szakmába vágó teendőkben nagy és hosszabb gyakorlattal bir, felvétetik. Cim, válaszbélyeggel a kiadóhivatalban.

Különféle

HÁLÓK, ebédlok bámulatosan olcsó áron. Horn-nál, Wesselényi-u. 13. (Saját ház.)

WUNDERSCHÖNES ספר תורה billigst zu verkaufen. Friedmann, Terézkörut 29.

ספר נפי אש

על סדרו המשנה מברר ומלכך כל שימות והחילוקים של ראשונים ואחרונים השייכים לכל משנה ומשנה. החי' מחזיק נ' החי' ל' החי' נ' החי' כ'א באגון גליונות גדולות. מחירם 4.— 6.— 7.— פנינה.
ספר כבוד שמים עדי' טוב מאד ביה מכיל כ"ד באגון גליונות גדולות מחירו 5 פנינה. למוכרו ספרים לשיבות. לרבני ולתניח עניים הנהה עד מחיר העצום להשיגם אצל המחבר:

Stern Ábrahám rabbi,
Nové-Zámky (Érsekujvár).

Kellemes nyaralás

Dunaföldváron

ahol nyaralók és áttutazók izletes orth. kóser kosztót kaphatnak
Richter Nővéreknél.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda
Budapest, VI, Próféta ucca 7.

ידישע צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

A magyar orth. zsidóság hetilapja.

Megjelenik hetenkint egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: József 425—90.

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ר' ל' פ

ELŐFIZETÉSI DÍJ: 1 EVRE P 20.—
P 10.—
KÖLFÖLDRE : 1 : P 22.—
Postascheckenkóntó-szám: 50791.

A kölni zsidó pavillon

Nagy ünnepek közepe nyílt meg e héten Kölnben, a régi rajnai kulturhelyn a nemzetközi sajtókiállítás. A kiállítás területén egy zsidó pavillon is van. Nem a baloldali és az antisemiták által „zsidó” jelzővel bélyegzett sajtótermékeket fogják itt bemutatni, hanem azokat a lapokat, amelyek bevallottan a zsidóság érdekeiért küzdnek. A kiállításnak egyik osztálya történelileg igen jellemző. Azt a nevet viseli: „publicisztika a világi ismereteknek a zsidók között való terjesztése szolgálatában”. Ez a zsidó sajtó első korszakára utal, amikor a XVIII. században a gettóból kijövő zsidóságnak világi ismereteket akart juttatni a publicisztika. Egy későbbi fázist jelent az a sajtó, amely a zsidóság jog-egyenlőségéért küzd és zsidó szociális kérdések megoldásán fáradozik. Több mint 600 zsidó lap lesz képviselve a kiállításon. Ez a szám napnál fényesebben bizonyítja azt a tényt, hogy a mai zsidóság életmegnyilvánulásához a sajtó is hozzátartozik. E törvényszerűség alól semmiféle csoport ki nem vonhatja magát. Az orthodoxyának is fel kell használnia a sajtót a maga céljairól. Oly embereket kell nevelnie, akik minden, a zsidóságot érintő eseményt a Tóra örök tanításainak szemszögéből ítélnék meg. E tekintetben szimbólikus jelentősége van annak, hogy a

zsidó sajtópavillonban a legkimagaslóbb és legszenvedelmesebb hely- térben többszázados tó- ratekerek szolgálnak

A mai zsidó sajtónak nem kell immár világi ismereteket népszerűsíteni a zsidók között — ezt a

munkát a megváltozott társadalmi viszonyok és az állam elrendelte iskolarendszer már elvégezte. — hanem zsidó ismereteket, zsidó szeretetet, önértéket és vallásosságot kell terjesztenie. Hogy mit jelenthet e tekintetben az orthodox sajtó, azt Németország példája bizonyítja. Mert ami orthodox élet most viruloban van ott, az első sorban Hirsch Sámson Rafoelnak köszönhető, aki lényegében véve zsidó publicista volt.

Mindennek a tudata még nincs elterjedve Magyarországon.

Nálunk még mindig vannak orth. körök, akik természetesnek találják, hogy a hívő naponként elolvassa demokrata vagy langyosan liberális napilapját, de feleslegesnek tart orthodoxy ujságot. Még mindig léteznek olyanok, akik irtoznak ugyan mindennemű unifi-

kációtól, csupán a sajtó terén való unifikációtól nem félik orthodox voltak; akik a neológ testi táplálékot elutasítják, de szellemi táplálék terén cseppet sem skrupulózusok.

A zsidó rege szerint a rajna-melléki városok azért szenvedtek a kereszties hadjáratok idejében, mert még a szentély elpusztulása előtt kivándorolva, védve hitték magukat a chorbán szenvedése alól. Így aztán megtanulták, hogy a zsidónak mindig gondolnia kell erre.

A kölni pavillon figyelmeztessen minden orthodox embert Magyarországon, hogy minden zsidó csoportot fenyeget az elzsidótlanodás destrukciója s hogy e chorbán ellen fel kell venni a harcot minden vonalon, minden eszközzel, tehát jól kiépített, orthodox szeltemben vezetett sajtóval is!

A bibliai ásátások tanítása

A talmudnak példázatmondója, Rabbó bar Chono elbeszéli, hogy egy pusztai vándor elvezette őt egy helyre, ahol Kórach és társasága a föld színe alá sülvedt és midőn odahajtá fület, azt halotta, hogy a föld alól előtörő morajló hang ezt hangoztatja: „Mojse emesz vetajroszj emesz — Mózes mesterünk igaz és Tóraja igazság”. Ezt a legendát juttatja a zsidó ember eszébe minden, a bibliai színtereken történő ásátás.

A napokban a sajtó a Sechem bibliai városban folytatott ásátásokról hozott értesítést. Ez a város szerepel már Jakóv ósátjánk történetében. Később Jehojsúa ott megeskelteti a népet a Tóra törvényeinek megtartására és ennek emlékére emlékkövet állít fel „az Ur szentélyében levő terebintus

alatt” (24. fej. 26). A birák idejében a Baal-Berisz bálványoknak volt ott kultushelye, ahonnan Avimelech 70 ezüstpénzt kapott s azon rabló különítményt szervezett. Az ásátásoknál egy templom bejáratát találták, majd egy nagy követ. Most már azonosíják Jehojsúa kövével és a templomot a Baal Berisz kultusz helyével és így elkeverik a szentet a szentségtelenel. Tudjuk azonban, hogy ezek az ásátások is csak azt fogják kimutatni, hogy milyen hívek a biblia elbeszélései, amelyek arról szólnak, hogy Sechem-ben bálványoknak hódoltak s így annál nagyobb a Tóra nevelésének eredménye. hogy ezt a begyökeresedett bálványkultust a föld alá sülyesztette s most a föld alól hirdeti: Mojsse emesz vetajroszj emesz!

Országos szövetség a szombattartás érdekében

Bölcseinknek a *Berochojsz* traktátusa végén található magyarázata értelmében a Tóra ama szavai „haszkész üsemá jisroél” azt jelentik: „tömörülj csoportokba és figyelj, jisroél”. Ebből vonja le a hagyomány a követelményt, hogy a Tóra ügyében szervezkedni az erőket és energiákat egyesíteni kell.

Ez az utmutató intés hozta létre a *Somré Sabosz Bizottságot*, mely a szombat szentségének szolgálatára tömörült. A szombattartó kereskedők, iparosok, a szombatszünetes állást kereső alkalmazottak szervezetlenül összekötő kapocs nélkül mindinkább elerőtlenednek a rettenetes gazdasági krízis sulyos terhe alatt. A „Somré Sabosz Bizottság” céljait kitűzte, hogy közös erővel megkönnyítse a szombattartást úgy munkaadóknak, mint alkalmazottaknak.

A Bizottság azonban csonka munkát végez, ha — mint eddig — csupán a fővárosban teljesíti szervező munkáját. Ezért a „Machziké Hadosz”, valamint a „Tiferesz Bachurim” egyletekkel karöltve elhatározta, hogy munkálkodni fog egy országos szövetség létesítésén. A

„Machziké Hadosz” egyesület erkölcsi sulyával és az ifjúsági egyesületek lelkesedésével azt akarjuk elérni, hogy épügy mint szent Tóránk értelmében minden 20 éves férfúnak harcba kellett vonulnia, azonképen minden zsidó ember 20 éves kortól kezdve a mi táborunkba gyülekezék a Tóra legfontosabb törvényéért vívott szent harcra. És valamint a bészhamildos idején mindenki 20 éves korától félsekelt fizetett a szentély fenntartására, úgy kérünk mi is jisroél minden jó fiától egy pengő-sékelt a szombat szentélyének meg-alapozására.

Az Országos Szövetség létesítése hivatva van fiatal erő és meggondolt irányítás mellett erkölcsi bázisu gazdasági faktorrá tenni a magyar orthodoxiát. Vajha megvalósulna tehát a szent szó „Is esz rééhü jaazojru üleochio jojmar chazok — egyik a másikat segítse és szóljunk testvéreinknek: *légy erős*”. Legyünk erősek, mert a zsidóság jövőjéről van szó.

Weisz Mór
a Somré Sabosz ügyv. elnöke.

* * *

Ebben az ügyben a következő felhívás ment a hitközségekhez:

„Somré Sabosz” Bizottság, mint a „Szombattartók Orsz. Szövetségének” előkészítő Bizottsága
Budapest, V.I., Wesselényi-utca 13.

Igen tisztelt Hittestvéreink!

Az egyre sulyosbodó gazdasági helyzet, ami ránk szombattartókra nehezedik, veszeljezeti vallásunk egyik legfontosabb tételét, a szent szombatot.

E nagy és nehéz problémát csak a szervezkedés erejével tudjuk megoldani. A salgótarjáni országos nagygyűlés 1927 december 4-én el is határozta a „Szombattartók Országos Szövetsége” megalakítását és az elő-munkálatokkal a budapesti „Somré Sabosz” bizottságot bizta meg. Megbízatusunkat teljesítettük és az országos szervezést megkezdttük.

A tervbe vett Szövetség programját és munkarendjét annak idején részletesen ismertetni fogjuk. Addig is tisztelettel rámutatunk, hogy Szövetségünk feladatának tekinti a szombat szentségének propagálását úgy a családi, mint a gazdasági életben. Figyelemmel kíséri a szombattal kapcsolatos hatósági intézkedéseket:

1. A vasárnapi munkaszünet és

szombati heti-, illetve országos vásárok módosításának ügyét.

2. A hetibérek kifizetésének szombatról köznapra való áthelyezését.

3. Az iskolákban való szombat megszegésének meggátlását.

4. A szombattartó alkalmazottak ingyenes közvetítését.

5. A szombattartás miatt munkanélkülivé váltak anyagi segélyezését.

6. Foglalkoztató műhelyek felállítását.

7. A „Szombat-Almanach” évenként való megjelentetését, melyben minden szombattartó neve, foglalkozás szerint, hűen fel van tüntetve.

Szövetségünkben egyetlen szombattartó sem hiányozhatik, aki 20-ik életévét beöltötte.

Ütött a tizenkettedik óra! Nem nézhetjük télenül kereskedőink és iparosaink tengődését, alkalmazottaink sínylődését és nem lehetünk indolensek vallásunk sarkalatos parancsával, a *sabosz* szent és nagy ügyének megszilárdításával szemben.

Eredményt csak összefogásunkkal érhetünk el.

Tagsági járulék évi 1 (egy) P. Bizunk a Mindenhatóban, hogy nevének dicsőségét szolgáló Szövetségünk valláserkölcsi munkájával felekezetünk tekintélyét és közbecsülését emelni fogja.

Hittestvéri üdvözléssel

A „Somré Sabosz” Bizottság, mint a „Szombattartók Orsz. Szövetsége” előkészítő Bizottsága nevében:

Korein Dezső, biz. elnök, Sussmann Viktor, rabbi, a „Machziké Hadosz” elnöke, Weisz Mór, ügyv. elnök, Dr. Stern Simon, társelnök, Friedmann Alfréd, titkár.

Szerdai bérfizetés

A szombat helyetti szerdai bérfizetés újabb eredményeként a következő levelet regisztráljuk:

Nagyságos Korein Dezső fővárosi biz. tag urnak, Budapesten.

Hozzám intézett szives soraira van szerencsém értesíteni, hogy a *Beszkart* végrehajtó-bizottsága f. évi április hó 23-án hozzájárult ahhoz, hogy a heti bérfizetések május hó 16-ától kezdődőleg szerdai napon történjenek és hogy

a) táblázatbeli összes vasutüzemi alkalmazottak illetményei május havától kezdődőleg felh�vonként fizetessenek ki. Amidőn erőlről szerencsém van értesíteni, maradok

kiváló tisztelettel

Budapesten, 1928 május hó 12-én

Folkusházy Lajos s. k.
alpolgármester.

Ezzel a székesfőváros összes alkalmazottain kívül a *Beszkart*, mint külön részvénytársasági üzem 14.000 munkással kapcsolódik be a szerdai kifizetések új rendszerébe és így a fővárosonál összesen 41.000 munkás kifizetése eszközöltetik szerdai napon, ami minden esetre a magánvállalatok bérfizetéseire nézve is kihatással lesz.

Wesilla mosás a legtakarékosabb

Hunfalvi jellemrajzok és epizódok

Írta: Guttman József, Torna.

1. „A hűségesség szolgálja”.

Amilyen pompás, üde és friss a levegője a magas Tátra aljában elterülő, kies fekvésű Hunfalvá-nak csendes nyári időben, éppen oly zordon és kevésbé egészséges télen, midőn a Kárpátok zúgó szele végigszáguld a kis falu egyetlen uccáján. A téli viharok folytán keleikező légáramlatok ugyancsak megviselik a falu lakóit és a jesiva növendékeinek gyakrabban kellett megküzdeni a fogfájás szenvedéseivel. A faluban gyógyszerár nem lévén, a jesiva saját házi gyógyszerárval rendelkezett, amely könnyebb betegségeket, de különösen a fogfájást eleni gyógyszeréből volt berendezve. A foghúzásnak nagy ellen-

sége volt a Mester és ha csak elkerülhető volt, lebeszélte erről tanítványait. „A foghúzással — szokta mondani — főbb testrészünk egyikét veszítjük el, ami szinte pótolhatatlan!”

Öreg napjaira azonban őt is fenyegette a foghúzás réme. Egyik felső metszőfogára annyit szenvedett, hogy sem enni, sem aludni nem tudott miatta. Amidőn házi-orvosa, aki beteg fogát kezelvén, rábeszélte arra, hogy huzassa ki ezt a rossz, már meglazult fogát, a Mester erélyesen elhárította magától ezt a tanácsot és szinte könnyezve mondá: Ugyan, ugyan Doktor ur! Egy hű szolgám, aki engem 70 éven át oly hűségesen szolgált, amiért most kissé kellemtellenkedik, így egyszerűen eldobjam magamtól? . . . Oh nem, ez nagy hálátlanság volna részemről . . .

A „hűszolga” azonban napról-

napra kellemetlenebbé vált, annyira, hogy ami a Rebbenek legjobban fáj, már tanulni sem tudott tőle. Fájdalmi annyira ki-nozták, hogy nagyban akadályozták az előadásban. Ezen hasztalan szenvedéseket mindenáron meg kellett szüntetni és kértük az orvost, hogy észrevétlenül hajtsa végre az „operációt”. Egy alkalmas pillanatban, egy ügyes mozdulattal sikerült az anuz is rossz és meglazult fogat kihuzni és az orvos, bár kissé meghölkenneve, diadalmasan mutatta elő a Mesternek hülenné vált szolgáját. A Meset megglepte ugyan e merész vállalkozás, de mégis meghatótan hálálta meg orvosának, hogy végre megszabadította borzasztó kínjaitól. Később, midőn ez szóba került, mondá tanítványainak: „Higyjétek el, hogy az orvos ezzel *Ojлом habo-t* szerzett magának . . .”

2. Jesiva-probléma.

Ezt a nehéz problémát, melynek megoldása a legnagyobb Mes-terek kezében is ugyancsak kemény dió, szeretett Mesterünk oldotta meg a legjobban. Frappáns bizonyítéka ennek az, hogy 20—30 taggal megkezdett jesívája pár év alatt a világ legnagyobb jesívájává fejlődött. Hogy mi volt a titka ezen megoldásnak, a Mester a következő magyarázatot adta: „Malóchi próféta mondja: A pap ajkai őrzik a tudást, a Tant keressék nála, mert l-ten angyala ő . . .” Ehhez a Talmud (*Chagigo 15 b.*) hozzáfűzi: „Ha a rabbi hasonló l-ten angyalaihoz, keresétek nála a Tant, ha nem, ne keressétek nála a Tant . . .” „Egy rabbinak — magyarázza a Mester — hasonlónak kell lenni az angyalokhoz. Miként az angyal nem teljesíthet két megbízást (az ismert talmudi mondás értelmé-

ben), épügy a rabbi sem teljesíthet egyszerre két misziót. Egy rabbi csak akkor tarthat fenn jesívát eredményesen, ha kizárólag a jesivának, illetve a Tan apó-lásának szentelheti egész idejét. Ellenben ha a rabbi, mint rendszeren, a hitközség vezetője is, ügyes-bajos dolgaival van elfoglalva, csak felületesen vezetheti a jesívát, vagyis kétféle megbízást végez, nem hasonló az angyalokhoz . . .” Ez volt az alapja annak, hogy a Mester ily hatalmas és valóban fegyelmzett jesívát vezethetett. Egész idejét ennek szentelte, hitközsége alig volt.

3. Unifikáció?

Tanítványai rajongásig szerették Mesterüket és ez a ragaszkodásuk, benső vonzalmuk későbbre, a jesívát elhagyva is megmaradt. Évente többször, különösen a so-

Ceres-ételzsir

a szokott kiváló minő-orth. ségben minden fűszer-, csemege- és élelmiszer-üzleltben kapható.

Hutter József szappangvár
Olajipar részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-kört 6.
Telefon: J. 461—92, 93, 94. J. 408—92

Divatos parókák

divatfrizurák, tartós hullámok, hajfestés, szépségápolás, saját illatszertár. — Mérsékelt árak mellett

PESL.

nél, Budapest, IV. Váci uccá 19. sz. — Wien I. Kärntnerstrasse No. 28.

üőjsz ünnepén keresték föl és ilyenkor az ünnepi lakomához voltak hivatalosak. Ez volt a legjobb alkalom arra, hogy tanítványaival társalogjon és sorsuk felől érdeklődjön. Midőn egyizben egyik tanítványa arról panaszkodott, hogy kis hitközségében nagyon nehéz keresztülvinni egy *mikve* építését, mivel a neológ elemek tulsulyban vannak és ezek minden vallásos intézkedést elleneznek, ez a Mestert láthatólag felizgatta és szinte felindult szavakkal mondá: „En biztos vagyok benne, hogy majd angyalok seregei fogják fogadni és üdvözölni azokat a férfiakat, akik kezdeményezték és nagy önfeláldozással keresztülvitték az orthodoxia és neológia kettéválasztását . . . (Vége követk.)

Hitközségünk küldöttsége a főváros polgármesterénél

A budapesti orthodox hitközség elnöksége kedden tisztelt dr. Sipócz Jenő polgármesterénél, hogy a budai oldalon építendő orthodox templom építkezési segélyéről szóló kérvényt neki átnyújtsa.

A küldöttséget Korein Dezső székesfővárosi törvényhatósági tag vezette, aki közigazgatási és karitatív működésével tiszteletet szerzett magának a főváros összes illetékes köreibenél.

A küldöttség többi tagjai voltak: Óbudai Freudiger Ábrahám hitk. elnök, óbudai Freudiger Lipót tb. elnök, főt. Sussmann Viktor rabbi, Deutsch Géza alelnök és Löffler Henrik hitk. főtitkár. A küldöttség vezetője lendülettel beszéd keretében kérte a polgármester támogatását. Kiemelte, hogy a polgármester, mint minden becsületes ügy igazságos pártfogója és mint saját egyházának hűségese fia, azon felfogást osztja, amelyet szónok egy múlt évi törvényhatósági közgyűlés alkalmával tartott vallásügyi felszólalásában kifejtett, tudniillik: hogy

állami és társadalmi rend, valamint családi élet boldogsága csakis úgy állhatnak fenn, ha azok vallás-erkölcsi alapra vannak fektetve

és ebben minden vallás híve kell, hogy támogassa egymást.

A polgármester a küldöttségnek a következő szívélyes választ adta:

— Örömmel üdvözölöm a budapesti orthodox hitközség tisztelt vezető embereit és szívesen támogatom kérésüket. Igen helyesen említette Korein bizottsági tag ur, hogy én vallás-erkölcsi tekintetben azonosítom magam

az általa hangoztatott felfogással. Egyébként örömmel tapasztaltam, hogy bizottsági tag ur nemcsak a saját hitfelekezeteinek ügyeit támogatja és viseli szívében, hanem a többi hitfelekezeteket is, ami nagyban elősegíti a felekezetek közti békét és kölcsönös megértéshez vezet. Kérvényüket azzal a kijelentéssel veszem át, hogy annak

elintézésénél és a következő költségvetési keretbe való beillesztése alkalmából támogatásomra számíthatnak.

Óbudai Freudiger Ábrahám hitk. elnök a templomépítés ügye fontosságát hangsúlyozva, a hívők nevében meleg szavakban köszönetét fejezte ki a polgármesternek, amire a tisztelgés véget ért.

Izrael szétszórtjai között

A »Jüdische Rundschau« című német lap részleteket közöl dr. Alexander Goldstein, német-zsidó tudós Berlinben tartott előadásából. Nevezett bejárta egész Ázsiát és Ausztráliát. Indiában sok perzsa marannossal találkozott, mely zsidókkal, akiknek őseit századokkal ezelőtt a perzsák hitszegésre kényszerítették és most lassanként Indiába szivárognak, ahol felveszik nyíltan az ősi vallást. Megható az indiai »Bené Jiszroél« ragaszkodása ősrégi zsidó szokásaihoz. Ezek saját állításuk szerint az első chorbán után kerültek Indiába. Azóta — tehát több, mint 2300 évig — teljesen izolálva a zsidóság egyetemtől elszakítva éltek, de mégis megtartották zsidó tudatukat. Szombatot és a Jomkipürt megtartják, egynéhány héber imát ismenek és — pajeszt viselnek.

Ugy a perzsa marannosok, mint »Bené Jiszroél« igen szegé-

nyek, ipari foglalkozást üznek, vagy halászattal foglalkoznak. Az indiaiaknak a zsidósághoz való ragaszkodásukkal ellentétben, Ausztrália zsidósága asszimilált angol zsidók utódai, akiknek már semmi közösségük nem volt a zsidóság egyetemével.

Dr. Goldstein előadásából kitűnik tehát, hogy a zsidóság fejlődése a legjobban a kulturált országokban megy végbe. Az európai kultúra ugyan sok tekintetben kikezdi a zsidó vallásoságot, de a feszültség által létrejött küzdelem viszont lendületet ad neki. Tóratudás nélkül elcsorog a vallásosság — erre példa az indiai zsidók esete. Az európai civilizáció áramlatával szemben csak vallásos és nagyszamú közösségek tudnak megbirkózni. Mindkettő hiányzik Ausztráliában és azért ha csak nem indul meg oda Keleteurópából egy bevándorlási folyamat, le fog morzsolódni az ottani zsidóság. Dr. Goldstein előadásából tehát az a tanulság szól felénk: sürri zsidó letelepedés és Tóratudás biztosítása a zsidóság megerősödésének.

Szombati barcheszért, mindennapi kenyérért az út csak **ENGLÄNDER-hez** vezethet VIII., Aggteleki-utca 16. — Sólét orth. felügyelettel

Seidner Lipót áruházában Posztó, divatszövet, szabókellékek áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női szövetekben. Billiárd és játékasztal posztó. Budapest, VII., Keriész-u. 43. Tel.: 134-74. — Hittestvéreink! Csak szombattartó cégnél vásároljon!

Látogatás Löw Immánuelnél

— A Zsidó Ujság tudósítójától —

Különös jellegű város zsidó szempontból Szeged. Több, mint hetven éve a neológiának egyik gócpontja — már az 50-es években jelent meg itt Löw Lipót »Ben Chananja« című havi folyóirata, — de azért az itteni zsidók önérzete természetesen valami. A zsidó élet-felfogáshoz itt hozzátartozik a Löw-ök iránti tisztelet. A kurzus kilengései óta a zsidók komolyabban veszik zsidó mivoltukat.

Orthodox tekintetben a kezdet nehézségénél megakadt minden, aminek oka a szombati hetivásár,

amelynek más napra való áthelyezésére — az ismert miniszeri rendelet nyomán — itt is akció indul. Ha a szombati hetivásár megszűnne, nagyon valószínű, hogy könnyen fejlődhetnék orthodox kehillo-élet. És ha a jugoszláviai orthodox hitközségek szövetsége örökös diszelnökévé választotta dr. Alkalay belgrádi neológ főrabbit, úgy biztos, hogy az önálló orthodox hitközség tiszteletbeli elnöknek választaná meg, Löw Immánuel. A szegedi hitközség ugyanis egyáltalában nem gördit akadályt, hogy a szegedi orthodox imae-gyesület sechitója a makói orthodox főrabbi hatásköre alá helyezze magát. Sőt a megnyílt orthodox vendéglőt erkölcsileg támogatja is, mert az a nézet általános itt, de különösen Löw főrabbi óhaja, hogy ha valaki Szegeden a legszigorubb obszervanciájú ritualitást akarja, hát találja meg. Valószínűleg — gondolám magamban — az a keleteurópai kinézésű és viseletű zsidó is, akivel a Somogyi utcán találkoztam, a

Orth. kóser vendéglő Szegeden. Tejes és husos hideg és meleg ételek állandóan kaphatók. Kizárólag makói vágást használnak. — Referenciákat a makói orth. rabbinátus nyújt. — **BLAU IZSAKNÉ (Makóról) Szeged, Somogyi-utca 20 sz.**

wendéglő felé tart. Megszólítom s kiderül, hogy Löw Immánuel fő-rabbit keresi. Gondolom magamban: mit kereshet a főrabbinál ez a bolygó hollandi? Ez bizonyosan egész más, mint az a »fliegender Holländer«, aki egyszer Löw-vel kapcsolatban oly gyalázatosan fél-revezette a kurzus kritikátlan hatalmasait.

Csatlakozom hozzá!

A főrabbi rendkívül nyájasan fogad bennünket és könyvtárszobájába vezetve helyet kínál meg. Ott azután keleteurópai barátunk előadja instanciáját és ekkor én majd hanyat vágódtam. Szeged szülőttje olyan zamatos jiddis zsargonban társalog az idegen zsidóval, mintha Belben vagy Szanzban élne és egész életében csak Solem Alejchem és Mendele dialektusa hangzott volna a fülébe. Barátunk kérése gyors elintézést talál és én alkalmasnak

véltem az időt, hogy Öméltóságát felkérjem egy nyilatkozattételre. A főrabbi ur azonban rámutatott hatalmas szeforim könyvtárára és filozofikus mosollyal mondja: »én már csak ezeket olvasom, és tanulmányozom...«

Nem akarom tovább zavarni a nagy tudóst, könyveit ugyanis haragszanak reánk az okozott intermezzóért. Elköszönünk. A főrabbi buszusáskor megajándékoz a legutóbbi, Lagboajmer napján tartott és nyomtatásban megjelent beszédével. Ötször öt éve lett annak, hogy a szegedi templom felépült és az illusztris szónok erre építette fel beszédét, hogy ugyancsak ötször fordul elő a zsoltar könyvében az építés megkezdésének évszámát jelző (5662) שנת ה'תקכ"ב szó — s ötirányu elgondolásban szól a templom alapítóiról, a művészeiről, a jelenlegi vezetőiről, a mostani templomlátogatókról, az Ur Kegyelmeiről, a mely »vta vészben és viharban fogant esztendőkön át... Egy meszajró-i összeállítás egy felsőházi tag hiszónoklatában! — Valóban: halhatatlan örök időkre szóló a mi nagy mestereink Tóra-tanulása. Ez a tanulság, ez a megnyugtató tudat vett erőt rajtam szegedi emlékes keretben.

Könyv, füzet folyóirat, héber, magyar vagy német szövegű lakodalmi meghívó és bármiféle nyomtatvány a legkifogástalanabban készül

Schwarcz Lipót könyvnyomdájában Kunszentmiklós Kérjen árajánlatot!

Oszkár bácsi legszebb zsidó meséi (Gebhardt Tibor rajzaival) A zsidó gyermekirodalom saenzációja. **Az első magyar zsidó mesekönyv.** Ára 80 fillér, kötve 1.20 P. Megrendelhető a Remény kiadóhivatalánál, Budapest, IV., Magyar ucca 3. szám.

Lakodalmak, társasösszejövetelek bankettek részére alkalmas **elegáns különtermek.** **Freund cukrász** VI., Podmaniczky-ucca 8. az István király szálló épületében.

Sárgarézbutor sodronybetétek, vendégágyak **legolcsóbban** vasbutor-gyárunkban

Elberth és Balázs Budapest, Hernád-u. 41. Fióközletünk Ráday-u. 8. Javításokat vállalunk. — Hitközségi tisztviselőknök 10 százalék engedmény.

Wesilla mosószert hódít mindenütt

Bibliái alakok

Irta: HALÁSZ FÜLÖP, Sárospatak.

I.

„S mondá Jiszroél Jojszéfnak: Ime én meghalok, de I-ten veletek lesz és visszaviszen titeket atyáitok földjére. S én adok neked — *sechem echod* — egy részt testvéreid fölött, amelyet elfoglaltam Emóri kezéből kardommal és ijjaimmel“.

Végső sugarai a napnak leáldozása előtt. A színekben duskálkodó virágokból kiáradó illatozón végső hullámgyűrűi. A megszakadt hárfahurnak bucsuskordja. A távozó hajó fehérlő vitorlájának utolsó libbenése. Az eltűnedező szivárványnak elhalványodófénysávolya. Ime így hatnak reánk az agg patriárkának bucsuszavai kedvelt fiához, Jojszéhez, a „testvérei által koronázotthoz“. Atyai szeretet szent hevétől ihletett szavak. De, hozzátehetjük, feltűnő szavak. Kardot és ijjat, meleget az agg patriárka. Pedig neki a béke áldásai jutottak osztályrésül, nem pedig a kard, mely testvéreinek Észov-nak, Ión osztályrésze. Mintha a „jámbor és sátrakkban lakó Jákob“ egyszerre csak megtagadná egész multját és az általa egész életében fennen lobogtatott békezászlót a harci lobogóval akarná felcserelni. — Mintha vérontó tigrissé óhajtana átváltozni a béke szelid galambja. Mintha testvérbátyjának nimródi szerepére akarna pályázni a szelid, csendes sátorlakó Jákob.

Már a régi írásmagyarázók is fennakadtak az emlelt szavak jelentésén és képletes értelmet tulajdonítottak azoknak. A Midrásban például ezt olvassuk: „És én adok neked egy részt testvéreid fölött“, — ez alatt az első-

szülötségi rangot és az első embernek, Ádámnak, ruházatát kell értenünk, „amelyet elfoglaltam az Emóri kezéből“, ez alatt az Emóri tetteit utánozó Észovot kell értenünk. „Kardommal és ijjaimmel“, — azaz i-tenes és jótékony cselekedeteimmel. — A *Targum Jerusalmi* szintén hasonlóan adja vissza ezen vers értelmét: „S én adok neked egy részt testvéreid felett, egy résszel többet, mint testvéreidnek. Ádámnak ruháját, melyet nagyapám Ábrahám, Nimródától vett el és melyet apámnak, Jiczchoknak adott. Utóbbi pedig Észovnak adta azt és én tőle vettem el. Nem kardommal és ijjaimmel, hanem i-tenes, jó cselekedeteimmel“.

Aki tudja, hogy áldott emlékezetű bölcsseink képletekben szokták kifejezni az ő mély gondolataikat és tanításait, az egy pillanatra sem fogja kétségbevonni azt, hogy eme legendikus lepel alatt mély bölcsesség rejtőzik...

Rasi, eme nagy barátja az egyszerű írásmagyarázatnak, a következő megjegyzést fűzi fenti mondatához: „Mivelhogy én téged biztaltak meg eltemetésemmel, én is temetőhelyet jelölök ki a te számadra. Még pedig *Sechem*-t, mint irva vagy: „József csontjait, melyeket magukkal hoztak Egyiptomban, *Sechemben* temették el“.

Tehát Rasi szerint itt a *sechem* szó alatt *Sechem városa* értendő. De csakhamar maga Rasi idézi a fenti felfogást is, hogy a „*sechem*“ szó alatt „*rész*“ értendő, itten az *elsőszülötségi jog*. József többet kapott testvéreinél egy résszel. Ivdékai két törzsre osztottak“.

Jojszéfra szállt át a Reüvén t

Kitűnő minőségű

Hutter

שרשרת szarvas szappan

kapható minden fűszer- és festékeskedésben. — Gyártja a budapesti orth hitközség rabbinátusának felügyelete mellett: Hutter József szappangyár és Olajipar r. t. Budapest, VII., Erzsébet-körut 6. — Telefon. J. 461—92, 93, 94, 408—92.

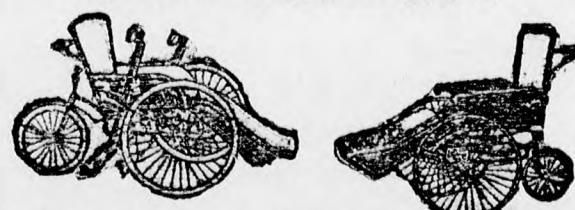
megillető elsőszülötségi jog. Vezérszerepet vitt testvérei között. A Józseftől származó két törzs is vezérszerepet vitt a testvértörzsek között. De minél kiválóbb valaki vagyonban, hatalomban, előkelő társadalmi pozícióban, annál nagyobb erkölcsi feladatok hárulnak reá.

Ádámról Nimródra szállt vala a magaszos élethivatás diszköntöse, az a feladat hogy megnevelésük emberi mivoltunkat, lehetőleg eltüntessük az állatiassághoz hasonló vonásokat a mi lényegünkben. Nimródra, kora lehatalmasabb férfiára szállt ez a magaszos hivatás. Csakhogy ő méltatlannak bizonyult erre a feladatra. Így tehát Ábrahámhoz került az igazi emberi élethivatás diszköntöse. Avrohomtól Jiczchokra. Jiczchoktól Jakojvra. Nem ügyes fegyverforgatással, hanem I-ten előtt kedves életmóddal és jó cselekedetekkel vívták ki maguknak az ezen diszpaláshoz való jusst.

(Vége követk.)

GRÓF JENŐ

speciális betegkocsi gyártó

Budapest, VIII., József ucca 54. szám
Telefon: József 328—14.

Hajszálak kiirtása

hölgyeknek arcáról, karról, ráncok, szepők, pattanások, összes szépség-

hibák szakszerű kezelése. — Szemölcsirtás:

Pollák Sarolta

kozmetikai intézete, Andrásy-ut 38. I. em.

„MIRACLE“ hajeltávolítószert szétküldése utasítással 25 éve legtökéletesebb,

A dési főrabbi Budapesten

Rabbi Elimelech Cevi Paneth, az új dési főrabbi most foglalta el apja rabbiszekét, miután az utóbbi lemondott javára, hogy teljesen a tóranulásnak és a hozzáforduló hívek lelkiélete ápolásának szentelje magát. Bécsbe való utjában Budapesten is kiszált, ahol százával járultak eléje a tisztelők. A Tiferesz Bachurim felkérte egy előadás tartására. Szombat délután, jóval a kitűzött idő előtt, az egyesület templomát szüntültké megöltötte az érdeklődők serege. Mély tisztelet fogadta a belépő főrabbit, aki már megjelenésével is rendkívüli benyomást kelt. Fiatal arc, mély pillantás, méltóságos fellépés. Amikor megszólal, magafelé parancsolja az érdeklődést, amely odatapadtan kísérté a több mint egy óráig tartó beszédet. És ez a dróse különös volt. Semmi póz s mégis hatásos. Oly egyszerű, hogy a gyermek is megérti, de a mellett a hagyományos irodalom és a kaboló mélységes tudásáról tanuskodó.

A szónok először is idézte a Talmud (Berachos 63. lapján található) következő kijelentését: »A mikor bölcsseink Javne kertjében gyülekeztek, a vendéglátók tiszteletére Rabbi Jehüdo azt fejtegette, hogy a Tóra igéi olyan kedvesek a Tóra kedvelői előtt, mintha ma adattak volna. Ezt Javneban, a zsidó szellemi élet centrumában mondta R. Jehüdo, mert nem tudta, hogy milyen konkrét témáról tartson előadást. Mert a dróse-nak igazi célja nem az elméleti fejtegetés, hanem az egyes hibákra való ráutalás. R. Jehüdo azonban nem ismerte hallgatósága viszonyait és így a tóranulás fontosságáról elmélkedett, anélkül, hogy moralizálta volna őket.

Budapest orthodóxiája — folytatta a szónok — is valóságos Javne alkot, a tóranulás Javne-ját és amikor ifjúsága felkérésére dróset mond, úgy érzi magát, mint egykor

R. Abó, aki Palesztinába a Tóra országába való bemenetelénél (Bécs traktátus 38. szerint) úgy fohászzkodott: „bárcsak mondhatnék oly dolgot, amely hathatna a hallgatókra.“ A dróse igazi célja az esetleges hibák kijavítására való akarat felébresztése a hallgatóságban. Mivelhogy idegen hallgatóság előtt ez nem célirányos, ő is, mint R. Jehüdo a tóranulás fontosságát emeli ki.

Beszéde során azután azt fejtegette, hogy mily mély gondolat rejlik a Talmud azon kijelentésében, (Berachos 3.), amely azt mondja: „három órváltásból áll az éjszaka.“ A zsidóság gólusz-éjszakájában is felismerhető három fázis, amelyben a zsidóságnak őrt kell állnia. Ott van először a békés uton való asszimilálás, amint azt a sechembeli Chamojr-nál látjuk aki össze akart házasodni Jákob fiaival (chamojr nojér). A zsidóság ellen harcol a dűh, a gyűlölet, az erőszak is és sokszor megvalósul rajta a zsoldár szava: „ebek vesznek körül“ (klovim cojakim). A zsidóság a nyájás és erőszakos gyűlölet ellen azzal védekezzék, amit a Talmud mond a harmadik órváltásról: „a gyermek

táplálkozik anyja kebelén, a férj beszélget feleségével“, ami tulajdonképpen azt jelenti, hogy a gyermeket neveljük a mindnyájunk anyja: a Tóra élettel nedvével és akkor helyre fog állni Izráel és a sechina közötti frigy. A tóranulás az egyetlen módja a zsidóság fennmaradásának és azért dicsérendő, ha a fővárosi vallásos zsidó ifjúság, amely előtt annyi szórákzési lehetőség van, tóranulásra gyülekezik. A heti szidra első szakaszához is felhossa a midras, hogy Dóvid Hamelech is mindig azt latolgatta magában, hogy mehetne különféle mulatóhelyekre, de inkább a tanházba megy.

A pompásan előadott és kitűnően felépített beszéd rendkívüli módon hatott és a hallgatók értékes lelki éleménnyel gazdagodva távoztak.

Kundmachung.

Wirkungsvolle ודשות in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie Z. B. BARMIZVE, CHASSENE u. s. w. Gast u. Antrittsreden verfertigt zu mässigem Preise, unter strengster Diskretion. Honorar von 5 P. aufwärts, 50 H. Porto rekomandirt im voraus erbeten. Ferner, mein מנתת ישראל — Preis: 1:20. — RABBI. NER ISRAEL BRAUN vorher in Halle (Deutschland) Budapest, Szövetség ucca 43.

Világhírű orth. rabbinátusok hechserével ellátott és a híres Rothberg und Sohn, Langnau-Ementhal (Svájcz) sajtógyáros által készített

„Numor“

védjegyű 6 porciós Ementhali dobozsajt

Schwarcz József Kisvárda

(Deák Ferenc-u. 32.)

magyarországi vezérképviselőnek és lerakattulajdonosnál kapható. Az egyetlen, hazai orth. rabbi hechserével ellátott dobozsajt.

Kívánatra 5 kilós postacsomagot is küld.

Zsidó nyomor Oroszországban

Hogy milyen lelki gyötrelmeket kell az orosz zsidó polgár-
ságnak a templomok bezárása, a
jesivák betiltása, a vallásos ne-
velés eltiltása miatt kiállani, az
ismeretes. De hogy gazdaságilag
mily rettenetes a helyzet, erre rá-
világít a »Zsidó Távirati Ügynök-
ségnek« Moszkvából jövő követ-
kező jelentése:

A szovjethatalom ülésén Beilin,
a végrehajtó bizottság zsidó
tagja, megrázó képeket festett le
az oroszországi zsidó tömegek
gazdasági nyomoráról és további
összegek folyósítását követelte a
zsidó lakosság helyzetének felja-
vítására. Az oroszországi zsidó-
kérdés lefestése után, Beilin a
következő végkövetkeztetéseket
szőgte le:

»Tagadhatatlan, hogy a kor-
mány becsületlenül igyekszik se-
gíteni a gazdasági existenciájuktól
megfosztott zsidók helyzetén az-
által, hogy ingyen földet bocsát a
rendelkezésekre és készpénzek
folyósítása által lehetővé teszi,
hogy a részükre kijelölt földeken
megtelepedjenek. Azonban össze-
hasonlítva a zsidóság helyzeté-
vel, különösen Ukrajnában és
Fehéroroszságban ezen össze-
gek igen kicsinyeknek bizonyul-
tak. Semmilyen összegek nem áll-
nak rendelkezésre, hogy a kis vá-
rosokban összezúfolt kompakt zsi-
dó tömegeknek segíthessünk. Az
oroszországi zsidó probléma a
megkezdett kolonizációs tevékeny-
ség dacára, még korántsem nyert
megoldást. Ami a telepítési mű-

vet illeti, ugy a zsidóság telepí-
tésére alkalmas és tekintetbe jö-
vő szabad föld már kifogyott. A
Komzet (a telepítő osz ály) az 1928.
évre összesen másfél millió ru-
belt bocsátott rendelkezésre, ami-
ből a kelet-sibériai telepítésre egy-
millió, a fehéroroszsági felsze-
gélyezésre pedig mindössze 20
ezer rubelt irányzott elő, ami ne-
velésesen csekély összeg.

A zsidók helyzete a kis városok-
ban, a kooperatív mozgalom nö-
vekedésével, mely kizárja a zsi-
dó közvetítő kereskedelmet, mind
kilátástalanabbá válik. A zsidó la-
kosság mindinkább elveszi
existenciája alapjait.

Hősök napjára

A kegyelet, az őszinte, póz nél-
küli zsidó kegyelet komoly hang-
ján emlékezünk meg rólatok, ma-
gyar zsidó hősök. Rólatok, kik
északon, keleten, délen és nyugat-
on egyformán ontottátok i ju vé-
reteket a haza védelmének szent
oltárára. Rólatok, kik megtele-
kezve apáról, gyermekről, anyá-
ról, hitvesről, testvérről, rokon-
ról, birtokról, vagyonról; bátran;
igaz halalmegvetéssel szegzté-
tek melletteket a feldühödött ellen-
ség tüzes puskacsövének, hogy
saját testeken keresztül védhessé-
tek — a hazát. Rólatok, kik éle-
teteiket adtátok a hazának — a ha-
záért. Rólatok, kiknek cseleke-
dete is volt, nemcsak jelszava:
»Pro patria!«

Tizedszer fordul már — az idők
folyásának meghatározott mérté-
ke—az esztendő; mióta ezer seb-
ből vérző hazánkban az utolsó
katonai sirdombok emelkedtek.
Tíz esztendeje már, hogy remény-
teljes ifju életeteket — a hazáért
kilehelve porladozik testetek s
hogy özvegyen hagyátok hitve-
seteket, árván apró gyermekeite-
ket, mely gyászbán apáitokat és
vigasztalhatatlanul anyáitokat. Em-
léketek azonban még mindig élén-
ken él szívünkben. És csak a ti
emléketek az, mely bennünk a re-
ményt — jobb sorsunk reményét
— ébren tartja. A ti emléketek az,
mely bennünket serkent, hogy
tanuljunk, dolgozzunk és harcol-
junk — »pro patria«.

Magyar zsidó hősök, kik szét-
roncsolt testtel már több, mint egy
évtizede az anyaföld csendes la-
kói vagytok! Magyar zsidó hősök,
felekezetünk büszkeségei!
Magyar zsidó ág legdicőségesebb
tizezre! Ha feltámadnátok most
halóporaitokból és kutátnátok az
eredményt, amiért életeket felá-
doztátok, mely szörnyű látvány-
ban volna részetek...
Am ne zavarja meg e gondol-
lat nyugalmatokat. Szomorú sor-
sunk túlvilági álmotokat! Nyu-
godjatok, emléketeket nem fe-
ledjük, szellemetekben fogunk él-
ni — »Pro patria!«

Rosenbaum Gyula, Kisvárdá.

Kellemes nyaralás

Dunaföldváron

ahol nyaralók és átutazók izletes orth.
kóser kosztot kaphatnak
Richter Nővérekénél.

Wesilla mosás a legideálisabb

Orth. כשר tortalapok. Nápolyi és csokoládé különlegességek. Desszertek

WEISZ MÓR, keksz-, kétszersült és teasütemények gyára
Budapest, VII., Dob-utca 22. Telefon: J. 423-65.

Egy kanál torma . . .

Irta: M—z, Sarkad.

Különös emlékeket idéz fel az
ember fejében e különös földi
gyümölcs. Valamire való zsidó em-
ber nem is tud reá gondolni, a-
nélkül, hogy meg ne elevenedjék
lelki szeine előtt a szent széder
este, amelynek az elmaradhatat-
lan kelléke. És amikor reákerül a
sor . . . érdemes volna pillanat-
felvételt készíteni. Hogy hanyarod-
nak el a legmosolygósabb arcok...
mily savanyu képet vágnak — az
egyébként széles, jökédvü ábrá-
zatok . . . mennyi keserűséget
okoz már evése előtt és mennyi
könnyeket fakaszt élvezése után.
Alkalmasint a sok jó tulajdonsága
miatt ragadt rajta „a keserü gyökér“
elnevezés.

Pedighát nem is éppen olyan
keserü, mint ahogyan azt hiezzel-
tezik. Sőt, a keserünel sokkal éde-
sebb. De annál csipősebb. Ugy
csip az, hogy akárcsak egy fara-
gatlan fickó csipős-élces gombá-
sági. Mondta is egy régi bölcs,
hogy a szatira öl. Erre én csak
azt vagyok bátor megjegyezni,
hogy ha ugyan nem is öl, de
könnyeket feltétlenül fakaszt. Ez
a keserünek átkozott gyökér is
igy csip valahogyan: könnyeket
fakaszt. Ezért aztán nem is cso-
dálkozom azon, hogy nem igen
szélesedik mosolyra az arc, ha
tormát említünk.

De ha legyőzzük az előítéletet
és elismerni szándékuljuk e fur-
csa gyökér jó oldalát is, ugy-
menten bebizonyíthatom, hogy
nevetni is lehet, ha reagondolunk.
Egy régi atyai jóbarátom szólott
egyszer hozzám így:

— Tudod-e öcsém, hogy mihez
hasonlít az, ha a feleség négy
hétre elutazik nyaralni?
— Nem tudom én — válaszol-
tam neki.

— Hát, kérek, én megmondom:
egy kanál torma-hoz.

— ? —

— Ugy, kérek, hogy könnyezik
bele a szem, de . . . a gyomor-
nak jól tesz. —

Ha nem is vallom jóbarátom
említett szatiráját, nézetem szerint
mégis ilyenforma a torma igazsá-
gos megbirálása. Ilyetén nézve a
dolgokat: be sok olyan helyzetet
teremt az élet folyása az ember
számára, amelyre a helyes meg-
jelölés: egy kanál torma.

Egy ilyen kanál torma: a ma-
gyar orth. zsidó sajtó. Nagyjaink
és sokan mások belekönnyeznek,
hogy a vallásos nevelést ma már
magyar nyelvű zsidó sajtó útján is
kell irányítani (és mivel e tény
azt igazolja, hogy a vallásos ne-
velés nem a belső vallásos élet-
ből fakad, tehát van oka a köny-
nyezésnek), de bűn volna szem
elől téveszteni azt az igazságot,

אָרַטָה. כֶּשֶׁר
VÉNUS
ÉTELEZSIR
SNYDERS győri orth. főrabbi
nr hecserével ellátva
VÉNUS ÉTELOLAJ
kiváló minőségben minden...
szer, csemege- és élelmiszer
üzletben kapható. — Gyártja:
Olajművek r.-t.
Kohn Adolf és Társa
Győr—Budapest,
Zoltán-utca 14. —
Telefon: 8-22
Képviselet:
Sussmann Lipót és Tsa
Telefon: „Ujpest“ 161.
אָרַטָה. כֶּשֶׁר

hogy az orth. zsidó sajtó végered-
ményben mégis csak jót tesz és
mivel hasznos, tehát szükséges is.

Ma már — egy nekem kelle-
meilen, de alapjában jóindulatu
elszólás folytán — nyílt titok,
hogy ki rejtőzik cikkeim fölébe
szurt egynehány betű mögött és
hogy nyíltan nem, de illetén még-
is tollat ragadtam kezembe, a
zsidó vallásosság ügyében, ennek
egyedüli indító oka ugyancsak:
egy kanál torma. De érzem, hogy
ma már szent kötelessége minden
tollforgató és tanítani képes, val-
lásos zsidónak, hogy e lapokon
keresztül szent ideák és bölcs
élettanításokkal, minél gyakrabban
érintkezzenek a zsidó tábor tizezrei-
vel. Legalább is van ez olyan
szent és magasztos feladat, mint
egy gyönyörűen felépített szelle-
mes dróse elmondása, amelyre
pedig elég sokan, sok sok erőt és
megtöbb időt elpazarolnak. Szent
kötelességérzet szent ügyben, csak
jóra vezetheti tollamat.

Makón,
kitűnő orth. kóser házikoszt kapható
Özv. Feinné-
nál, Eötvös utca 20., átellenben
az orth. templommal.

Nyílt tér

Nyilatkozat

Miután alkalmam volt a
Fonféder Mózes, békéscsabai
hitközségi elnök úrtól, valamint
Weisz Sámuel ugyanottani met-
szótól eredő, Holländer Izidor bé-
készsabai lakóra vonatkozó nyi-
latkozatot olvasni és mivel
Holländer urat magam is szemé-
lyesen ismerem, ama nézetemnek
adok kifejezést, hogy Holländer
Izidor ur ugy mint a múltban,
most is a rituális megbízhatóság
(chezkasz kaszrusz) szempontjából
kifogástalan.

E nyilatkozatomat sajátkezü
aláírással igazolom.

Blum Benzion
szarvasi orth. főrabbi.

SIRKÖVER
a legolcsóbb árban kaphatók

מצבות

Adler J. SIRKÓRAKTÁRÁBAN
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 7. SZÁM.
Szombat és ünnepnap zárva.

HIREK.

NAPTÁR

Sabosz *Bamidbor*, Ijar 29.

— *Roischojdes bencsolás* —

Sabosz kezdete (Bpest): 7 ó. 10 p.

„kimenetele„ : 8 „ — „

Vasárnap *Roischojdes Szivan*

Csütörtök: Erev Sovüojsz,
érív tavsilin.

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése f. hó 15-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja belföldön postatakarékpénztári csekk útján (50.791 sz.); külföldön pedig nemzetközi postautalványon eszközölhető. — Romániában az előfizetési összeg (évi 600 lei) az Anglobankhoz Nagyváradra küldendő „Groszberg Jenő, Oradea“ folyószámla javára.

— Személyi hir. Frankl Adolf, az orth. Központi Iroda edemes elnöke, családjával együtt, kedden megkezdte nyaralását Balatonfüreden. Az iroda ügyei elintézésére az elnök gyakrabban fog Pestre ellátogatni.

— A „Zsidó Ujság“ és a statusquó szervezkedés. A statusquó hitközségek országos szövetsége f. hó 6-án tartott értekezletén elhatározta a miniszteri rendelet értelmében szükséges módosításokkal ellátott alapszabályainak felterjesztését. Ebből az alkalomból kénytelenek vagyunk egy felekezeti lap ama megjegyzésére reflektálni, amely szerint „a Zsidó Ujság“ a statusquó szövetséggel szemben ellenséges támadásba ment át. Ez teljesen téves beállítás. Mi csak azt emeltük ki, hogy az új szövetség ne akarja a zsidóság eddigi és békésen egymás mellett élő szervezeteit egyesíteni, mert ez az unifikációs terv testvérharca vezet. E meggyőződésnél kitartunk! Egyébiránt pedig kívánjuk, hogy a szövetség hitközségei minél előbb érezhessék, hogy mennyivel jobb az új állapot, mint a régi helyzet — *a status quo ante*.

— Szombattartók Orsz. Szövetsége. Mint értesülünk, fenti Szövetség szervezési munkálatai seré-

nyen haladnak előre. A budapesti szombattartók összeírását a „Somré Sabosz“ Bizottság vezetése mellett a Tiferesz Bachurim tagjai vállalták magukra és ezen ügyben az ifjuság legközelebb nagy értekezletet tart. A vidék hathatós megszervezése ezzel együtt párhuzamosan halad és így minden remény meg van arra, hogy az országos alakuló nagygyűlés az ősszel megtartható lesz.

— A hunfalvi főrabbi levele a „Zsidó Ujság“ szerkesztőjéhez. (Héberből.) Tisztelt Szerkesztő Ur! Mélyen meghatottak azok a szavak, amelyekkel megdicsőült Nagyanyámnak elhunytá alkalmából adózott. Valóban méltók voltak a zsidó érényekben tündöklött ideális Nagyasszonyhoz. Minden sora a kegyelet és a Tóra iránti szeretetet tükröztette vissza. Nem tudom mással megköszönni a Zsidó Ujság cikkét, mint azzal, ha közlöm, hogy a megdicsőült sírköve átátása Szivan hó 11-én, a sovüojiszt követő szerdán lesz, azon a Jahrzeit-napon, amelyen a mi dicsőséges Mesterünk *שני* az ő Férje, 9 év előtt elköltözött az örökéletbe. Szívélyes üdvözléssel. (Héber aláírás)

— A pécsi püspök üdvözlése. Virág Ferenc pécsi megyéspüspök f. hó 9-én bérmautján Mágocson járt, amely alkalomból Lebovits József főrabbi küldöttséget vezetett hozzá s nagy hatást keltő beszéddel üdvözölte. A püspök válaszában azt fejtegette, hogy a haza szeretében egyeknek kell lennünk. Utána a küldöttség tagjaival beszélgetett és Czinczeim Adolf tanítónál élénken érdeklődött az iskola-ügy iránt.

— Esküvő Nagyváradon. Az elhunyt nagyváradai gaon, R. Mojse Fuchs z. c. l. unokája, Olga, házasságot kötött Klein Jakab szeszgyárossal, aki a »Jeriojsz Selojmoj« híres mű szerzőjének leszármazottja. A házasságtötés a zsidó szellemi vezetőférfiak találkozóhelye lett. Beszélték Fuchs főrabbi, a menyasszony nagybátyja, Klein, halmi rabbi, Klein Mór, a »Poalé Czedek« rabbija, végül Fuchs Salamon, a főrabbi öccse. Az ünnepes kiváló vendége volt a beregszászi főrabbi.

— A tokaji főrabbi emlékezete. F. hó 11-én pénteken volt a Jahrzeitja Strasser Akibának, a boldog emléktől nagyhirű tokaji főrabbinak, amely alkalommal a tokaji Sasz Chevra. csütörtök este fényesen sikerült Sziijum-hasasz ünnepélyt rendezett. Az ezt követő banketten, amelyen a hitközség szine-java részt

vett, beszéltek: Jungreisz Nándor tokaji és Strasser Sámuel tiszafüredi főrabbi, továbbá Moskovitz alrabbi, Strasser Náthán (Hajdudorog), Fränkel Dezső és Engl Sándor (Tokaj). A vezetőség elhatározta, hogy minden évben Ijar 21-én a nagyevű Gaon Jahrzeit napján, hasonló szijumot rendez a megboldogult iránti szeretete és kegyetele jeléül. Sasz Chevra gondnok újból Klein Márkusz lett.

— Samesz és elnök táviratváltása. A samesz igazi samesz, az elnök azonban nem roshakóhol hanem igazi — köztársasági elnök — Csehszlovákiában. Mint Munkácsról írják ugyanis, a munkácsi nagy besz-hamidras samesze, reb Jicchok Slojme ellen az elmúlt napokban 1100 korona adótartozás miatt végrehajtást vezettek. Az árverés előtt felment az illetékes referenshez és — ámbár teljesen vagyoniatlan — arra kötelezte magát, hogy havi 50 koronás részletekben lefizeti tartozását, csak ne adják el ágyaneműjét és egyéb lefoglalt szegénységét. A munkácsi adóhivatal azonban könnyörtelen maradt. A samesz erre kétségbeesésében Masaryk elnökhöz a következő táviratot küldte:

Szegény öreg templomszolga havi 50 koronás részletekben akarja törleszteni adótartozását, fiatal hivatalnok azonban árverezni akar. Gyors segítség szükséges.

Nem múlt el 48 óra és a munkácsi pénzügyigazgatóság utasítást kapott a kabinetirodától, hogy teljesítse reb Jicchok Slojme kívánságát.

— Zsidók a mai Törökországban. Konstantinápolyi jelentések szerint megszüntették azt az intézkedést, amelynek értelmében a zsidó csak külön engedéllyel hagyhatta el a várost, hogy faluba menjen. Az új rend észrevehető életkészt hozott a kereskedelemben, különösen a nyerstermények piacába. A kedélyek azonban még most sem csillapodtak le. A türelmetlen török nacionalizmus állandó feszültséget idéz elő. Adrinápolyban plakátokat ragasztottak ki, amelyekben felszólítják a zsidókat, hogy csak törökül beszéljenek. De a zsidóság egy része nem is tud törökül s a régi rezsim nem is törekedett arra, hogy a zsidók között a török nyelvet terjessze. Ilyenformán még soká nem várható a török zsidók helyzetének teljes javulása. A hitközségek igen szegények és a szükségletük egyhányszát a »Bené Berisz« nevű zsidó egyesület hozza össze. Am most oly tör-

vényjavaslatot tárgyal az angorai parlament, hogy minden „a külfölddel összeköttetésben álló jótékonyági egyesület beszűntetendő“, ami azt jelenti, hogy a Bené Berisz-től eredő segélyek kimaradnak.

— Halálesetek. Blau Jeremia, a nagyváradai talmudtudósok egy legkiválóbbja elhunyt. Fuchs nagyváradai és Klein halmi főrabbi búcsuztatták. Az elhunyt főraszeretetére jellemző, hogy 10 éves fiát oly rendszeresen művelte, hogy az egyedül képes tanulni bárhol a gemórebán. — Reiner Dezső ismert váci talmudtudós 22 éves fia hirtelen elhunyt.

— Hazug vádaskodások Litvániában. Litvániában az épen kormányon levő irányzat szerint változik a zsidóság helyzete. Most a jobboldali körök vannak hatalmon és így megindult a zsidóság üldözése különféle ürügyek alatt. Ugy az agudisták, mint a cionisták szervezeteit betiltották és ép oly kiméletlenül jártak ell a hirneves szlobodkai jesiva ellen. Több böchert letartóztatnak azon nevetséges és lehetetlen vád alatt, hogy a böcherek titkos szövetségesei — a kommunistáknak.

— Neológ szervezet a lengyel zsidóságban. A lengyel zsidóság a hitközségeken kívül tudvalevőleg két nagy szervezetbe tömörült: az orth. Agudába és a nem-orthodox cionista szervezetekbe. Most egy új alakulat-rod adnak hírt az újságok. »Union« címmel tömörülnek az anticionista, de neológ zsidók. A szervezkedés élén sziléziai zsidók állanak, akik még nemrégben német állampolgárok voltak. Annál feltűnőbb, hogy a berlini »Vereinigung für das liberale Judentum«, amely a neológia legszélesebb balszárnyán áll, a legtelkebben üdvözli az új alakulatot, hogy »új hazájuk máshittú polgáraival az összes szociális és kulturális ügyekben karöltve akarnak haladni«. Ugy-látszik, hogy a berlini neológokat meghatotta, hogy akad valaki, aki a negatív zsidósáért akar propagandát csinálni.

— Hírek Palesztinából. A zsidó tanulók száma 26.481, azaz az összes palesztinai tanulóifjuság 40%-a. 9 arab gyermek héber iskolába jár, ellenben sajnálatos tényként regisztráljuk, hogy a keresztény misszió iskoláiban 524 zsidó gyermek tanul. — Nagy megbotránkozást kelt Palesztinában az afulai betegsegélyzőpénztár ügye. Egy ápolás alá került munkás közléte a lapokban, hogy a betegsegélyző kórházában teljesen

tréfó az ellátás és az előforduló circumciziót (milo) se végzik helyesen, mert »mecziczo« nélkül történik. A kórház vezetősége pert indított a levélíró ellen. El is ítélték, de nem azért, mert nem bizonyult valónak minden állítása, hanem a sértő kitevételek miatt. — Ugyancsak nagy megdöbbenésre adott alkalmat peszach fétünnepén egyes zsidó munkások magatartása a Jordán partjain. Ezek akkor nyilvánosan kenyeret fogyasztottak. S amikor emiatt európai zsidó vendégektől rendre utasították, méltatlankodtak, hogy »miért háborgatják őket«...

— Zsidó uccanevek Zágrábban és Budapesten. Zágrábi jelentések szerint az uccanevek szabályozásánál három zsidó férfiú nevének állitanak emléket. Egy uccát elneveznek Ladislav Schwarz után, aki 20 év előtt a zsidó aggok-házát alapította. Az 50 év óta működő népkönyha alapítójának, Julio Epsteinnek nevével is viseli egy ucca. A legnagyobb zágrábi könyvkereskedő Lavoslav Hartmann is kap egy uccát. — Mindezt olvasva eszünkbe jut, hogy Budapest zsidó polgármestere Heltai Ferenc kapott ugyan egy uccát, de azután átmázolták más névre. Vázsonyi Vilmosnak is próbáltak egy uccanevet szerezni, de az illetékes hatóság egy formahibába belekapaszkodva, megkímélte Budapest uccáit — ettől a formahibától. Zágrábban azonban nem félnek az Epsteinektől és a Hartmannoktól és horvátosítás nélkül is elismerik érdemeiket. Nálunk viszont ezidőszent még Heltai és Vázsonyi nem elég érdeemes hazafiak, legalább nem olyan érdeemesek, mint Karpfenstein vagy Machvart, akiknek vannak uccáik, sőt olyanok is vannak, akik ismerik érdemeiket.

— A tiberiási víz palackozása. A palesztinai Tiberiás (Tevarjo) hőforrásának vize tudvalevőleg bél-, vese-, epekő- és hólyagbajoknál, valamint reumánál igen jó hatása. Mivel az eddigi tapasztalat szerint a víz üvegekben szétküldve is megtartja hatását, egy amerikai konzorcium alakult, a tiberiási víznek palackokban való szétküldésére. Az új vállalat arra is fog törekedni, hogy minél több szegény embert foglalkoztasson a szétküldésnél.

— Állatok elkábitása villamos-sággal. Stuttgart városának a vágőhidján kísérletek folynak villomssággal való elkábitást követő rituális levágással. A német lapokban erre oly közlemények jelentek meg, hogy »a kísérletek úgy állatvédelmi, mint

rituális tekintetben kifűnően sikerültek«. A stuttgarti rabbi-ság e híresztelések ellensúlyozására cáfólo nyilatkozatot tétetett közre, amelynek értelmében az eddigi kísérletekből még nem lehet következtetést levonni és így természetesen minden villomnyossággal elkábitott állat vallástörvényileg tilos.

— 12.000 zsidó esett el Németországban. A zsidó frontharcosok szövetsége Berlinben 10 éves fennállását ünnepelte. Ebből az alkalomból elhatározták, hogy külön könyvben kiadják az elesettek neveit. A statisztikát német alapos-sággal már előbb megcsinálták. Ezek szerint a harc-téren 12.000 zsidó vérzett el.

— Segítséget! (Levél a szerkesztőhöz.) Súlyos betegségem miatt Budapestben kórházba kerültem. Othon, Egerben, beteges feleségem és 6 apró gyermekem egy fillér nélkül maradtak, javeszekelnek. Soraimat főt. Schreiber főrabbi, v. lamint Dr. Guttmann Vilmos, a Chevra kezelőorvosa mellékelten igazolják. Testvéreim! Mentsetek meg az életnek e 7 ártatlan lelket! Cim: Weisz Mór, Eger, Dobó ucca 6.

— A lubawitschi rabbi antik menórája. Moszkvai jelentések szerint a szovjet hatóságok már régebben elkobozták a lubawitschi rabbi ritkaszsépgü ezüst chanuka menóráját. E menóra egy hatalmas, művészi értékű kezgyszer, melynek lépésaihoz több lépcső vezet. Érdekessége még ennek a menórának különösen az a körülmény, hogy amikor a lépcsőzetére lépnek, a menóra gyönyörű hangolással a »hanerojsz haloitu« t zeneli. A lubawitschi rabbi természetesen mindent elkövetett, hogy értékes kezgyszerét visszakapja, de — mint most jelentik — minden fáradozása hiábavalónak bizonyult: a szovjet nem hajlandó visszaadni a menórat, sőt, mint megtirták a lapok, még ezen felül őt is kiutasították.

— Erec Jiszróel adományok. Kleinmann Adolf úrtól, Tótkomlós, vettünk P 111 Mair baal haneszpenzt (gyűjtés), amely összeget rendeltetési helyére juttattunk. Hozzájárultak: Iczkovics Jenő 19.80, Vogel Izsó 12.80, özv. Schaab Jenőné 10, Iczkovics Sándor 6.90, Iczkovics Ferenc 6.40, Grosz Lipót 5, Rosenzweig S. 3.50, Grosz Herman 3, Rosenberg Gáspár 2.90, Kleinmann Adolf 2.55, Berger Herman Nagymajlát 2.39, Klein Andor 1.60, Zich Jakab, Klein Zsigmond, Klein Mózes 1—1, Weisz József 0.90, Farkas László 0.50 Kirschnaer Albert, dr. Pintér Miksa 0.40—0.40, Szántó Mór 0.20, templomi perselyben találtatott 28.76.

— A központi bizottság és a százás bizottság. A magyar orthodoxia országos képviselete, hogy parlamenti kifejezéssel éljünk, felsőházból és alsóházból áll, másképpen központi bizottságból és százás bizottságból. A központi bizottságnak 10 világi és 5 rabbi tagja, valamint néhány póttagja van, a százás bizottság 100 rendes és 15 póttagból áll. Az 1923-ban megválasztott országos képviselet Központi bizottságát az orthodox szervezet élén álló központi iroda évenként többször hívja össze, míg a százás bizottság már évek óta nem gyűlt egybe. Mindezt azért állapítjuk meg, mert egy multheti híradásunk nyomán egyik lapársunk most avatatlantul azt írja, hogy »az országos orthodox

Központi százás

bizottságot május 29-re hívták egybe. — A valóság az, amint mi megirtuk, hogy a központi (10-es) bizottság fog akkor tanácskozni, Frankl Adolf elnökle mellett.

— A hercegprimás üdvözlése. A pesti izr. hitközség és az izraelita kongresszusi országos iroda a napokban tisztelegnek a biboros hercegprimásnál s kérik fogják, hogy nagy tekintélyét mindenkoron vesse latba, ha a felekezeti békét kell megóvni.

— A budapesti lengyel egyesület zsidó szakosztálya dr. Strakos lengyel konzul részvételével május 3-án ünnepi i-tentiszteletet tartott a lengyel alkotmány évfordulójának alkalmából. Az i-tentiszteleten jelen voltak többek között Lindenbaum Lipót elnök, dr. Bartel gyárigazgató, Lindenbaum Sára urnő, dr. Steiner, a lengyel követség jogtanácsosa és igen sokan a budapesti lengyel kolónia tagjai közül. A templomi kórus zsolliár éneke után Raab Joachim rabbi méltatta a lengyel alkotmányosság fontosságát a zsidóság szempontjából. I-tentisztelet után ünnepi ülést tartott a szakosztály. Az ülésen Lindenbaum Lipót elnök magasszárnyalású beszédben méltatta az évforduló jelentőségét, majd Raab Joachim rabbi vázolta részletesen az alkotmányos átalakulás történetét.

— A hajduszoboszlói orthodox hitközség Stahler Dániel földbíróköt, Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága tagját dísznőkévé választotta, aki jótékonyágával soha el nem múló emléket állított magának.

— A korfui rabbit, az egri orth. főrabbi fiát, Schreiber az Olaszországhoz csatolt Görz választotta meg. A külföldi közlemények ebből az alkalomból megemlítik, hogy nevezett a florenzi rabbiszeminárium növendéke, ami természetesen nem felel meg a valóságnak, mert Schreiber rabbi csakis jesivákon fejlesztette tudását és képezte ki magát.

— Hősök emlékünnepélye Debrecenben. Vasárnap délelőtt impozáns gyászünnepélyt rendezett a debreceni statusquó hitközség abból az alkalomból, hogy felállította a világháboruban hősi halált halt 157 debreceni zsidó katona két emlékoszlopát. A hadsereg, a város, a vármegye, az állami és városi intézmények valamennyien képviseltették magukat az ünnepélyen, amelyen körülbelül négyezer főre tehető közönség jelent meg. Dr. Schlesinger Sámuel főrabbi hatalmas, megrázó erejű szónoklatot tartott. Kifejtette, hogy a magyar zsidóság mindenkor készen áll arra, hogy az ország érdekében a vért is ontssa, de ezzel szemben teljes joggal megkövetelheti azt, hogy egyenlő jogokat kapjon. Dr. Geszti József átadta ezután az emléktáblákat a hitközségnek, a melyeket dr. Fehér Ferenc hitközségi elnök vett át gyönyörű beszéd kíséretében.

— A budapesti Tiferesz Bachurim e heti programja: A Központi Egyesület I. számú termében szombat d.e. 11:30 óra Neuge-würtz Lázár, d. u. 5 órakor אריה בן דוד Davidovics Andor, 5:30 órakor perek Steif Herman, utána שליש עמדות. Minden este 8 órakor Szanhedrin Katz Lipót. — II. számú teremben szombat d. e. 11:30 és kedden este 8 órakor נירון Dr. Deutsch Adolf igazg. ur. Vasárnap este 7 órakor קשיע Chümes-Rasi Rosenberg Izsák ur, hétfő és csütörtök este 8 órakor Misnajojs Paneth Izsák rabbi ur. Szerda este 8 órakor Chümes Rasi, Katz Lipót ur. Minden reggel 6:30 órakor Mógén Avrohom Pfeffer Mór ur. Reggeli ima hétköznapon 7 órakor, szombat fél 8 órakor kezdődik. A Központi Egyesület helyiségei hétköznap 7—10-ig, szombaton és vasárnap egész nap nyitva vannak, ahol az egyesület könyvtára és az összes bel- és külföldi zsidó irányu hetilapok az

ifjuság rendelkezésre állanak. — A IX. kerületi Tiferesz Bachurim (Tompa-u. 34. fszt.) fiókegyesületben vasárnap délután 2 órakor héber írás és nyelvtan, szerda este 8 órakor פניו ופניו Paneth Izsák rabbi ur. Hétfő este 8 órakor קשיע, kedd este 8 órakor קשיע és csüt. este 8 órakor heti szidra ismertetése, Eckstein Wolf ur. A helyiség minden este 7—10 ig, vasárnap 2—10-ig nyitva van. A budapesti zsidó ifjuság figyelmét felhívjuk előadásainkra és pontos megjelenést kérünk. Előadásainkon vendégeket szívesen látunk.

— „A plakát nem hecsher“ című, f hó 4-i számunkban megjelent közleményre vonatkozólag pótlólag megállapítjuk, hogy az abban foglalt tényálladék nem budapesti szalámgyárra vonatkozott. — Szerk.

Sabosz Bamidbor Tomché-Jesivósz-nap I

Családi hírek.

Paskusz Nellyke, Nyirmada, Glück Mátyás, Rohod, jegyesek. — Minden külön értesítés helyett.

Strauszman Herminke, Püspökladány, Burger Zoltán, Anarcs, jegyesek. — Minden külön értesítés helyett.

Spiegel Ilust, Vásárosnamény, eljegyezte Klein Béla, Sopron. — Minden külön értesítés helyett.

Klein Béla, igen tisztelt és érdemes elnök urunknak, Spiegel Ilus urleánnyal való eljegyzése alkalmából ezután kívánunk mazeltou-t' Tiferesz Bachurim, Sopron.

Szerkesztői üzenetek

Onga: 1) Dolgozata igen szép, de sajnos, *technikai* okok miatt nem adhatjuk közre. 2) Forduljon Marton Jenő, Budapest, Andrassy út 95. címre. — Kecskeméti érdeklődő: Budapesten *sevüojsz*-ra az *éruv tavsilin* aktuális témáját tanulják, Béczó 15 és Ojrach Chajim 527. (Lásd utóbbiban *Türé Zohov*-ot, hogyan kell az *éruv benedikció* szövegét módosítani, ha — mint most — a szombat egyszersmind az ünnep második napja lesz. — G. F. és L. H.: Nem közölhetők. — Nagy-kálló: A komarnói Rebbe (Mojsze Jakovj ben Rivkó) sajnos *nagybeteg*, tehát most nem időszerű tanácsért hozzáfordulni. A Mindenható küldjön neki mihamarabb *refüó selémó*-t. — Kisvárdai: A „Zsidó Ujság“ az elszakított területekre is megy *ידלי*.

Hirdetéseikért és pályázatokért orthodox szempontból a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Fürdők és vendéglők

Balatonboglár

balatonparti „Három a kislány“ villában szigoruan

כשר PENSIO כשר
május elsején megnyit.

Elsőrendű konyha, méltányos árak. — Előszobában 20 százalék engedmény. — Ertekezni a tulajdonosnál is: Bácskai, V, Arany János-u. 23. szám. — Telefon: Teréz 259-92.

Nagymaroson elsőrendű orthodox כשר ebédoszt eselleg 1-2 személy részére egész penzió kapható.

Bővebbet: Schwarz Ignác L. lakodalom és diszebed vállalkozónál. Budapest. VII. Dob ucca 35.

Kurort Sliac

Hotel Metropol

steht in der heuriger Saison unter auffsicht des E. W. H. Oberrabiner Hillel Unsodfer in Lucenec (Losonc) wird in der- vor und nach Saison tägliche Pension von Kc 40-46 Hauptsaison von Kc 52 bel bester bedienung u. gute Zimmer verabreicht.

Rabbiner bedeutende Ermässigung. Budapestről 5 óra alatt elérhető. Közvetlen kocsik a keleti p. u.-ról. Hotel Metropol, Sliac.

CIRKVENICA

Gondos felügyelet. Orth כשר ellátás. Részletes prospektust küld Reichmann Mór tanító, Kecskemét.

BAD GASTEIN Kurhotel Bristol

ארטה כשר

Folyó melegviz. Központi fűtés.

Thermal-fürdő a házban.

Nagy kényelem dacára mérsékelt árak.

Israelers orthodoxes

כשר RESTAURANT
Bad Trencsénteplic Slovaeki vis-a-vis der Elektrischen Haltestelle ist seit 1. Mai im Betrieb. Für erstklassige Küche u. solide Bedienung gesorgt.

KARLSBAD

Hier speisen Sie am besten im vornehmen strengst orthodox כשר RESTAURANT כשר
FAKLER-PALACE
zur Neubau, Felix-Dahnstrasse 5.
Zwischen Bad V., Elisabethpark u. Markthalle

Budapest. Orth. kóser vendéglő! Gleichenberg.

Ezúton hozzuk tudomására igen tisztelt vendégeinknek és a Gleichenbergben fürdőző közönségnek, hogy Gleichenbergben éttermet és szállodát nyitottunk. Törekvésünk a jövőben is odairányul, hogy az igen tisztelt közönség a rituális követelményeknek minden tekintetben megfelelő, izletesen készített ételekhez jusson.
Goldmann Étterem, Bpest, Kazinczy-u. 57. — Gleichenberg, Hotel Theresienhof.

Wesilla mosás a legtakarékosabb

Rabbi Akivó

Történelmi elbeszélés a jeruzsálemi szentély elpusztulása idejéből
Írta: Dr. Lehmann. Fordította; Dohány R.

10. (Folytatás)

Mialatt Akiba megfeszített szorgalommal tanult s fürkészett, addig Ráchel sem volt kevésbé szorgalmas s szorgalmának eredménye lett, hogy megkereste a leg-szükségesebbet, ami kettőjüknek kellett. Hiába volt minden törekvése, hogy atyját kibékítse; az kemény és hajthatatlan maradt. Így Ráchel kénytelen volt erejének minden megfeszítésével dolgozni, mert a legközelebbi időre is gondoskodnia kellett mivel családi eseményeknek nézett eléje. Tevékenysége és buzgalmának sikerült is egy kis összegecskét megtakarítani, ha közbe nem jött volna egy esemény, mely azt tőle ismét elrabolta s keserves munkája szerzeményétől meglón fosztva.

A falucskát, hol Akiba agyagkunyhója állott Korchónak hívták. Alacsony, szegényes volt a kunyhó, mely Akibának és Ráchelnek lakásul szolgált csak két részből állott, az egyiket lakoszobának használták s a második volt a konyha és egyszersmind Akiba tanulószobája. Elképzelhetetlen, mily szegénységben éltek, így hiányában a földön elszórt szalmán feküdtek. Akibának igen fájta a tudat, hogy a gazdagságnak s bőségben nevelt nő ily nyomorúságos helyzetben küzd oldalánál. De még náluknál is voltak szegényebb emberek. Lakott ugyanazon faluban egy Elijóhú nevű férfi: munkaközben lábát eltörte s már hetek óta volt kénytelen nagy fájdalmait miatt feküdni. Már mindenkiket felemészte a betegség. Most, hogy a nyomor teljes legyen, neje egy fiúcskának adott életet. Így mindkettőjüknek feküdni kellett beteg s minden segítség nélkül.

Midőn estefelé Akiba Gimzóból haza jött, az Elijóhú sátora előtt vezette el útja, a kunyhó belsejéből sírás s jajgatás hallatszott ki.

Bement ittt meggyőződött, hogy az övénél még nagyobb nyomor is létezik. Bánatosan tért haza és így szólt Ráchelhez:

— Ha pénzem volna, mily jól tudnám most értékesíteni!

S elbeszélte Ráchelnek, hogy mily inség és nyomor uralkodik Elijóhú kunyhójában. Ekkor Ráchel egy ezüstpénzzel telt erszényt huzott elő s átadta férjének.

— Nézd, e pénzt kezeim munkájával takarítam meg akkorra, midőn nem leszek képes dolgozni. Vidd e pénzt a szegény Elijóhúnak. Bennünket pedig I-ten más módon fog megsegíteni...

— Nemes asszony vagy, — mondá Akiba meghatva, — nemcsak, hogy a legnagyobb áldozatokat hoztad meg, hogy engem a tóratanulásnak megnyerjél, nemcsak, hogy te a gazdag Kalbó Suvúa egyetlen leánya nélkülözés és munka között élsz, de még megtakarított pénzedtől is megfosztod magad, hogy mások nyomorát enyhítsd. I-tenbeni bizalmad oly nagy, mint a tóra iránti szereteted és az idegenek iránti könyörületességed feledtetni veled a saját nyomorodat. Oh, én gazdag ember vagyok, mivel ily nőt bírok; nem irigylem a római császár kincseit!

Akiba ezzel távozott, könnyű léptekkel érte el a szegény Elijóhú kunyhóját és átadán ki neje küldeményét. Felkért egy szomszédnőt, vásárolja meg a szükségeseket és szerezzen ételt, italt a betegeknek. Korchó lakói szegények voltak s sem pénzzel sem ételmisszerrel nem voltak képesek segíteni, de szolgálatkészek voltak a miután most pénz volt, szívesen voltak hajlandók a szükségletet beszerezni.

Öröm volt nézni, hogy a szegény éhező betegek felüdültek, szinte feléledtek ápolók keze alatt. Akibát mentőangyalnak te-

kinték. De ő visszautasítá a köszönetet:

— Nem nekem vagytok hála rá kötelezve — mondá, — hanem a nemes nőnek, kit boldog vagyok magaménak mondhatni. E pénzt keze munkájával szerezte és fil-lérenként rakta félre. Habár kevés, de a legközelebbi napokra elegendő lesz s I-ten majd továbbra is meg fog segíteni.

Másnap Akiba kérte tanítóját, engedné őt, naponként pár órát a tanulástól távol maradni.

— Ez ideig nők kereste a háztartási szükséglet fedezését, hogy magamat zavartalanabban szentelhessem a tanulásnak. De most, egy darabig nem lesz képes dolgozni, tehát nekem kell igyekszem annyiit szerezni, amennyire kettőnknek szüksége van. De azért a tanulást nem fogom elhanyagolni; az éjszaka égyrészt is tanulásra fogom szentelni.

— Engedd meg — viszonzá Nachum — hogy én kisegítsek; készséggel állok rendelkezésedre, amennyire családod fenntartásához szükséged van.

— Távol legyen tőlem — felelt Akiba — hogy ajándékot elfogadjak, míg kezem elég erős, hogy kenyeremet véle megszerzzem. Ezáltal csak másokat fosztanak meg, kik szegények, betegek és nem képesek magukra gondolni. Látod rabbi, egy szegény ember van az én falumban Elijóhúnak hívják. Már hetek óta fekszik kórágyon mert a lába van kitorva és egy fiúval szaporodott a család. E nyomorultakkal és szegényekkel törődj, ezek szorgosabb segítségre vannak utalva, mint én.

— Nemes férfiú vagy, — mondá Nachum tanítványának s kezét nyújtá neki — I-ten áldjon meg! Ha ilyen férfiak szentelik magukat a tóratanulásnak, akkor Izrael nem árva. Menj békésen és keresd kezeiddel házaid szükségleteit.

— Drága tanítóm, — felelt Akiba — áldásod fölér az arany és ezüst ezreivel...

(Folyt. köv.)

Az igazság deresre huzása

A magyar legitimizmust oly orgánus is képviseli, amelynek az egyik, e heti számában a következőket olvassuk:

„Jeruzsálemből olyan jelentés érkezett ma hozzánk, amely minden jóérzésű emberben megállítja a lélekzetet: a palesztinai zsidókormány behozta a deres, persze arabokra és keresztényekre csupán. A jelentés feltétlenül hiteles, mert a hír a komoly Davar című jeruzsálemi újságban látott napvilágot, mint olyan értesülés, mely már csak a bevégzett tényeket adhatja olvasói tudomására. A botbüntetésre vonatkozó rendelet, melyet a palesztinai, kizáróan zsidókból álló törvényhozás már megszavazott, a legközelebbi napokban jelenik meg az oltani hivatalos lapban. A palesztinai deres-rendelet bizonyára óriási felháborodást fog előidézni az egész világon, mint a „furo hebreicus” egyik egyik kiáltó bizonyossága. Egyenesen bősztítő, hogy mialatt az összes európai államokban kézzel-lábbal tiltakoznak s örjöngő sajtóterroret fejtenek ki mindennemű botbüntetés ellen, melyet az egyes államok a papirbakancsszállítók, posztócsalók, sikkasztók s egyéb ily jeles cselekedetek végbevívőire akarnak rásózni, addig Palesztina területén ahol kissé megmelegedtek már és elvesző minoritásuk ellenére is kormányon vannak, vérbefült szemekkel huznak deresre mindenkit, aki nem zsidó. Hát csak botzatlansanak! Félünk tőle azonban, hogy keserves bõitje lesz még ennek az egész világon... De akkor majd az izraeliták ne próbáljanak előjönni reakcióval! Mert ők adtak jó példát — a botzatlanságra...”

Wesilla mosószert hódít mindenütt

Hajojm” értendő) újsággal kapcsolatosan ir a jólétesült kollégánk. A Doar legfeljebb megirhatta, hogy a munkások körében nagy a felháborodás, mert egynehány — kommunistá munkást kiutasításuk előtt állítólag elverték a rendőrségen. 5. Valóiban az is, hogy az esetleg életbeléptendő deres-törvényjavaslat a „furo-hebreicus” = a héber dühöngés kiáltó bizonyítéka. Mert a palesztinai hébreidők ugyanazt csinálták, mint anno dazumal a magyar ébredők.

Mindeme valótlán részletektől eltekintve, az antiszemita legiti-

mis' a újság jövendöl is. De a botzatlansággal való jövendőmondásra nem térhetünk ki ez alkalommal, mert már a talmud is mondja, hogy a prófétaság megszűnése után ez immár — a balgák szokása.

Fenákel Jónás

zsir és baromfi kereskedése az orth. rabbiság felügyelete alatt. — Naponta friss árú házhoz szállítás — Budapest, VII., Kazinczy-utca 52—54. szám. Telefon-hívó J. 334—76. sz.

קול מבשר מבשר ואומר !!! מודעה רבה לאורייתא.

שיצא לאור חיבור נפלא מאוד פירושים ודרושים נחמדים ונפלאים בדרך פרדיס בחכמה חלקים על המשנה חומשי תורה וחמש מגילות בשם „מלא העומר” אשר הכינו וגם הקרו הרב הגאון הגדול החריף האמיתי המפורסם בכל קצווי ארץ בחיבוריו הרבים והעצומים המפורסמים בכל רחבי תבל המקובל אלקי רשכבה”ג מויה אר”י לרב צונן זצוק”ל זיע”א בהרבני וכ”ו מויה משה זצ”ל אב”ד ור”מ בקיץ פלאצק. בעהמ”ס

(א) קומץ המנהג עמית דרושים.	(ז) הנהגות פירושיו על הל' שחיטות וטרופות.
(ב) שיורי קומץ המנהג דרושים.	(ח) הנהגות פירושיו על הל' חטאת ומערכות.
(ג) ברכת השיר על הגדה של פסח.	(ט) יין המשומר על הל' יין נכך.
(ד) שמחת יום טוב על ספי ביצה.	(י) הנהגות פירושיו על הל' ריבנות.
(ה) אילת אהבים על ספי כתובות.	(יא) עובד קדושין על הל' קדושין.
(ו) אילת אהבים הלך כל.	(יב) נש מקושר על סדר הגט.
(ז) גרש ירחים על ספי גטין.	(יג) טוב חליצה על סדר חליצה.
(ח) מעוין הכהן על ספי כבא פצועא.	(יד) מקצוע בתורה על הל' הלואה.
(ט) פני ארז על מסכתות.	(יז) יעלות הן שויה השייכים לס' כתובות.
(י) פני ארז הל'.	(יח) שויה משיבת נפש.
(יא) פני ארז הל'.	(יט) שויה משיבת נפש ח”ב.
(יב) מגן הארץ על הל' פסח.	(כ) שויה פירא”ל.

ובהספר „מלא העומר” מסודר תולדות ומעוירי המחבר וסיפורים מן המחבר והערות רבות אשר ירא ישרים וישמחו.
מחיר הספר עם המשולח בל”כ 1.50 דולר ומכרך הצי עור 2 דולר. הספר פאראמאט 4º בויענן ומחויק 544 עמודים. ונדפס בנייר הוד והדר.
מוכרי ספרים מקבלים הנחה וגם יכלו לעשות חלוטין בספרים. הרוצה להשיג „מלא העומר” יפנה אל האדרעס:
Bernáth Grünfeld, Ujpest Bocskay g. 25, Ungar.n
בקרב יופיע הספר הקדוש „מניד משרים” מהבית יוסף ז”ל

מבקשים שכל מי ששיג מודעה הזו, להראותו גם לאחרים, לכבוד המקום, לכבוד התורה ולכבוד העץ המחבר הקדוש, ובכדי שקיים בו הצוואה מבע”ל המחבר ז”ל כמבואר בספר „שם הגדולים החדש” שנתקם דבריו, ובהקדמת הספר „מלא העומר” בארוכות, וכמו שנתנו עודיהן המאורות הגדולים ה”ה בעל „נודע ביהודה” ובעל „אור חדש” והקדוש ממו”ה מרדכי בנעט ז”ל.
„יראו ישרים וישמחו”
במדינת אונגארן מחירו עם המשולח 8 פענא, מכרך הצי עור 11 פענא, מכרך בד 10 פענא.
Megrendelhető a „Zsidó Ujság” kiadóhivatalánál is

PÁLYÁZATOK

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvételnek; Sip ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétel: VII. Sip ucca 10. — Jelígek levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes befizetése mellett közölhetők.

A budapesti aut. orth. izr. hitközség Tórász-Emesz iskolájánál melámed-állás azonnal betöltendő. Pályázótól megkivánjuk, hogy joré-somájm legyen és gem óré tojsze fojsz oktatás tekintetében kellő gyakorlattal bírjon. Pályázati kérvények, kor, stb. feltüntetésével, valamint képeztési és egyéb okmányok másolataival ellátva, a budapesti aut. orth. izr. hitközség elöljáróságához (VII. Dob-utca 35. I. em.) intézendők.

AZ ELŐLJÁRÓSÁG.

A székesfehérvári orth. izraelita anyahitközség első kámtor-metszói állásra pályázatot hirdet. Három orth. rabbi kabolójával rendelkező pályázók eddigi működésük, koruk és családi állapotukat igazoló bizonyítványokat az Elnökséghez küldjék be. Fizetés megegyezés szerint. Utiköltséget meghívottaknak térítünk meg.

A rákospalotai orth. izr. hitközség keres egy sojchet úbojdek mümche lorabim-t és menaker-t, aki egyszerismind kellemes hangu kütünö bal-ftile és bal-kojre legyen. Kérvények június 15-ig nyújtandók be, amelyekhez másolatban csatolandók: kaboló-k, működési és magyar állampolgárságot igazoló bizonyítványok. Élekor és családi állapot is feltüntetendő. Javadalmazás megegyezés szerint.

Alulirott keresek egy sojchet úbojdek mümche, joré somájm-t, aki 3 elismert orth. rabbitekintélytől kaboló-val rendelkezik. Friedmann Ignác Kevermes, Csanád m.

A nyirbogatyi aut. orth. izraelita hitközség pályázatot hirdet tanító megbetegedése folytán államsegelyes elemi iskolájánál egy helyettes tanítói állásra. Az állás azonnal betöltendő. Tanító nyugdíjaztatása folyamatban van. Fia-tal, vallásos, héberben jártas, menekült vagy B. listások előnyben részesülnek. Pályázati határidő május 31. Weisz Kálmán hitköz. elnök.

HUSZ esztendő óta közvetít házasságot Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon (cégnélküli levelezés.)

FÉRJHEZ adnám intelligens, nagyon csinos fiatal leányomat, intelligens, vallásos családból való fixfizetéses tisztviselőhöz, vagy jobb iparosemberhez. Leányomnak saját nőiruha szalonja van. Csakis komoly ajánlatok vétetnek figyelembe. Levéléket »Házasság« jelígre a kiadóba.

NYUGDIJAS állásban levő mérnök, teljesen egészséges ötvenéves özvegyember vagyok. Megszoktam a családi életet, ezért mielőbb újból megnősülnék. Új megélhetést biztosító javadalmazásaimon kívül ingatlanvagyonnal is rendelkezem, tehát nősülésemnél nem anyagiakat, hanem lelki finomságot, megértést, békés családi életet keresek. Szives választ (csakis magánegyenlőtől) »Kisvárosi élet« jelíggel kiadóhivatal továbbít.

BUDAPEST: tőzsomszedságában, gyönyörű szép házamban egyedül élek. Érthető tehát, ha ez-uton próbálkozom férjhezmenési tervemet megoldani. Unalmas az élet egyedül... Ingatlanvagyonomon kívül egyéb vagyonnal is rendelkezem s jövődöbelim vagyonától eltekintek. Negyvenen felüli urak levelét kérem »Magányos özvegyasszony« jelíggel a főkiadóba.

GYERMEKTELEN, özvegy, jó-megjelenésű uriember öcsém nőszülni óhaj. Keresek részére csodaszép, szöke, bájos, fiatal leányt. Öcsémnek forgalmas helyen jól menő üzlete és szépen berendezett lakása van. Hozomány nem szükséges. Leveleket címmel ellátva a kiadóba kérek »Paróka« jelígre.

DISZKRÉT, megbízható házasság-közvetítések: Wiener, Bratislava, Petőfi-u. 10. (Szlovensko) 60 fillér bélyeg mellékelendő.

JÓ CSALÁDBÓL származó intelligens, vallásos fiatal ember keres elhelyezkedést bármilyen szakmában és minőségben, vidékre is elmegy szívesen, esetleg későbbi benősülés sincs kizárva. Leveleket »sojmer sabosz« jelígre a kiadóba.

TIZENHAT éves fiu bármely szakmában állást keres. Cim: öz. Widder Cheszkelné, Bpest Dob-utca 34 szám.

JÓ CSALÁDBÓL való fiatal úrnő szigoruan orth. családhoz házvezetőnőnek, társalkodónőnek, esetleg ápolónőnek ajánlkózik, »Vallásos« jelígre.

MINDEN TÉREN ügyes, intelligens budapesti hölgy, hozzáillő bizalmi állást keres, üzletnél, vállalatnál, vagy előkelő, magányos úrnőnél. Levelet »Szombattartó 613« jelígre kérek a kiadóhivatalba.

BUTOR egyszerű és finomabb, közismerten legolesőbb Horn-nál, Wesselényi-u. 13. (saját ház)

ספר נפי אש
על סדרו המשנה מברר ומלבן כל שימות והחילוקים של ראשונים ואחרונים השייכים לכל משנה ומשנה. החי' מחוקק: הח"י ל. החיג' נ' החי' ב'א' באנען גליונות גדולות. מחירם 7.— 6.— 4.— 4.50 פענא. ספר כבוד שמים עדי' טוב מאוד ביה מביל כיד באנען גליונות גדולות מחיר 6 פענא. למוכרי ספרים לשיבות לרבני ולר'ה עניים דחה עד מחיר דעצם להשיגם אצל המחבר.

Stern Ábrahám rabbi,
Nové-Zámky (Érsekujvár).

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda
Budapest, VI, Próféta ucca 7.

ידי שם צייטונג

ZSIDÓ UJSÁG

A magyar orth. zsidóság hetilapja.

Megjelenik hetenkint egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: József 425—90.

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT ר"ט

ELŐFIZETÉSI DÍJ: 1 ÉVRE P 20.—
P 10.—
KÖLFOLDRE : 1 : P 22.—
Postascheckekontó-szám: 50791.

A sovüojsz ünnep tanulsága

Írta: óbudai Freudiger Ábrahám, a budapesti orth. izr. hitközség elnöke

Lelki szemünk előtt tündököl az egyiptomi sötétségből kiszabadult maroknyi Izrael, amint a Szinájhegy aljában a Sechina fényugaraitól átszellemülve, szomjuhozva szivja a megnyilvánult szent Tant. Vagyódik utána olyannyira, hogy annak megismerése előtt megfogadja annak teljesítését: »na asze venismó — teljesítjük! halljuk!«...

Bölcseink gyakran veték fel a kérdést: miért nem kötötte a Tóra a kinyilatkoztatás ünnepét, a többi ünnepek módjára, a hónap napjához? Miért írja ezt csupán körül azzal, hogy a »peszach második napjától számított ötvenedik napon van a zsengek ünnepe?« Ma ugyan, amikor előre megállapított zsinagógiai naptárunk van, ezen 50-ik nap állandóan szivan 6-ika. De a szentély idején a sovüojsz ünnepének naptári napja ingadozott a hónap 5-ike, 6-ika és 7-ike között, amint ezt a Talmud (Roshasonó 6) elbeszéli.

A kérdés legmegkapóbb megoldása szerint ezzel a Mindenható mindjárt a kinyilatkoztatásnál jelképezni óhajtotta, hogy

a Tóra nem függ az időktől.

S valóban, a Tóra az idők végtelensége fölé áll. A Tóra évezredek után sem válik elhalványuló multtá,

a Tan egy élő, örök jelen,

ami mindig új, friss és erős. Ezért a Tóra előtti áldásmondásoknál nem úgy fejezzük be a benedikciót »áldott légy I-ten, ki adta a Tórát«, hanem akként: »nojszen hatajro — aki adja a Tórát. És valóban, a Szináj-hegyi kinyilatkoztatás óta a zsi-

dóság mindig úgy érezte, hogy neki újból és újból kell magára vállalni a szent tant. Történetünk vérről és könnyről, küzdelemről és vértanúságról, szellemi zsenialitással és etikai szentséggel telt lapjai a Szináj óta, a szent zsol-táros szavaithoz nyújtanak magyarázatot: lüle tajroszchó saasü-ój oz ovadti beonji — ha tanod nem lett volna gyönyörűségem, elvesztem volna nyomorúságomban.« És ugyancsak megértetik velünk a Misle igéjét: »ki néz miczvo veajro ojr — a zsidóságnak világítója a vallási cselekedet volt mindenkoron és fáklója a szent Tan.«

Nincs tehát fontosabb zsidó probléma, mint az, hogy mit kell a Tóranulás érdekében tennünk, hogyan kell dolgoznunk, hogy Jiszroél híven megmaradjon a kinyilatkoztatás szent tana öröknek?

Nem szabad szemet hunyunk a Tóra-tanulás elé meredő akadályok előtt. Strucpolitika helyett a becsületes, célutatos és kitértő Tóramunka szolgálatába kell állnunk.

Épen ezért, mintha a mi viszonyainkról volna Rovó-nak, a híres talmudi mesternek a Talmud Erüvin 21. lapján közölt fejtegetése. A fejtegetés a Sir hasirim következő szavaira vonatkozik: »Jer barátom, menjünk a mezőre, időzzünk a falvakban, siesünk korán a szőlőbe, nézzük meg, virul-e a szőlő, bimbózik-e a bogvyó, virágozik-e a gránátalma — ott nyujtom neked az én szeretetemet«. Rovó magyarázata szerint Izrael közössége szól ily-lyen az i-teni glóriához: »Ne ítélj engem a nagyvárosi lakosok szerint«, mert a nagyvárosokban

sok a bűn és az erkölcselenség, »menjünk a mezőre«, a kis mezővárosokba, mert ott még foglalkoznak nagy nyomor közepette a Tórával, »időzzünk a falvakban«, ahol anyagiasság rögehez tapadt emberek (»nolinó bakojfrim«) élnek le kényelmes napjaikat. Látni mindezt — folytatja Rovó tanítása — vizsgáljuk meg minél előbb a bészhamidrosok és templomok szőlőit, hadd virágozzék a Tenach szőlőtője, a Misna bogvyója, a Talmud gránátalmája, mert ezzel mutatja ki Izrael I-tenhez való szeretetét.

A kinyilatkoztatásra való emlékezés a nagy mester e szavait akarja tudatunkba vésni. A nehézség kettős. Elsősorban nagyvárosnak a Tórától elvonó irányzata. Másfelől az a szomorú tapasztalat, hogy a Tóra-iskolákon nevelt ifjuság nem tud oly elhelyezkedést találni, mint az anyagiassabb pályát választók.

A városi zsidó ifjuságot vissza kell tehát vezetnünk a Tórához,

a tóra növendékeinek anyagi helyzetét meg kell javítanunk és az életben való elhelyezkedésüket meg kell könnyítenünk. De minden meddő óhaj, ha nem építjük ki a zsidó iskolahálózatot rendszeresen a »Tenach szőlőtőjétől a gemoró gránátjáig«.

A törekvés szolgálatában egy-szülnie kell minden jó zsidónak, különösen minden orthodox testvérünknek. Csak így tudjuk a kinyilatkoztatás művét naponként átérezni és fejleszteni csak ekkor szeretjük I-ten, mint egykor őseink, akik egyöntetuen megfogadták, hogy I-ten paracsait na asze venismó — teljesítik és átértik!